

WAPENBROEDERS

UITGAVE VAN
INDIË-VETERANEN

Losse nummers 40 cent

1e Jaargang No. 10
Verschijnt elke 14 dagen
1 April 1952

Voorlopig Redactie-adres
Copernicusstraat 57b
Amsterdam

Voorlopig Secretariaat:
Gr. Florislaan 29, Bussum

Voorlopige Penningmeester:
Schelpenkade 31, Leiden
postrekening 581684

OP DE KORREL

- * Nationaal zelfbewustzijn
- * Bloedtransfusiedienst
- * Herinneringen
- * Wij en de werkloosheid
- * Zoek de verbinding!
- * Het moeras
- * De Geest
- * Indische Nederlanders, awas! . . .

Zuiver en herstel
DE WEG !

DE WEG

Er was, wat we toen een „weg“ noemden, van Wareujan naar Nadjoesama, twee negorijen in het heuvelachtige en djati-beboste Zuiden, zo'n negen kilometer van elkaar af.

Toen het peloton Wareujan bezette, was het verlaten en verwaarloosd. Toen 'n patrouille de volgende dag Nadjoesama ontdekte, werd na een telefonisch bericht aan het bataljonskwartier, ook deze kampong bezet, want het lag aan een druk begaan pad en was wel bewoond, al zag je niemand. Een doodziek oud mannetje vertelde, dat de bevolking was gevlucht. Tussen deze twee negorijen liep de weg. In de droge periode kon een jeep wel langs de weg, dat was belangrijk voor de fouragering van voedsel en munitie. Vooral dat laatste was belangrijk, want in de eerste nacht na de bezetting van Nadjoesama schoot de twaalf man bezetting zich reeds halfleeg op een drijvende aanval.

De weg had een levensader kunnen zijn en was het in vroegere dagen ook geweest, want langs de hele lengte vonden we hier en daar de vermolde restanten van wat eens kleine pasars waren geweest. Nu was het een met olifantsgras overwoekerde tunnel door de djatibossen, vol kuilen waar je een volwassen varken in zou kunnen leggen.

We kregen regelmatig beschietingen langs de weg. Tenslotte zetten we hinderlagen uit, wanneer de jeep langs moest komen. Er waren luidruchtige en harde meningsverschillen met de peloppors. Ook moest de weg elke ochtend opnieuw afgezocht worden naar mijnen en trekbommen. Het was een zenuwslopend en afmattend bestaan.

Na drie weken zagen we de eerste mensen langs de weg gaan. In diezelfde tijd keerden de eerste gezinnen terug naar kampong Nadjoesama. Na nog een week was de hele kampong weer bevolkt. Op de dag, dat de loerah zich presenteerde, werd onze tweede jongen begraven en in het hospitaal lag een gewonde.

De weken en maanden rolden langs de wijde, helle hemelboog. De mensen van de kampong gingen aan de weg werken. Er kwamen toen ook steeds meer mensen langs de weg. Ze vestigden zich rond onze posten. Zo werd de weg, die slechte en doodse, verwaarloosde weg, weer een levensader.

Ook voor Holland is zo'n weg. 'n Moeilijke, gevaarlijke maar belangrijke weg waarlangs weer het nieuwe, volle leven zal stromen, als het maar eerst gezuiverd is en hersteld. Het zal een beroerd karwei zijn voor het peloton, dat de zuivering en beveiliging op zich neemt.

Wij willen dat peloton zijn.

Nationaal bewustzijn

„Versterking van het nationaal bewustzijn“

(Punt 1, Doelstelling Legioen)

Bij de behandeling van de begroting van Oorlog en Marine heeft de heer Algra enkele opmerkingen gemaakt over de mentaliteit van de dienstplichtigen in ons leger. Hij sprak als zijn mening uit, dat de Nederlandse soldaat van vandaag te weinig nationaal bewustzijn heeft. Afgezien van het feit of de conclusie van de heer Algra juist is, zouden we deze volksvertegenwoordiger willen toevoegen: „Als het nationaal bewustzijn van het Nederlandse volk U lief is (en we weten, dat dit bij deze historicus zeer zeker het geval is) dan is er voor U een plaats open in de gelederen van het Veteranen Legioen.“

Overigens geloven wij, dat het met de nationaal bewustzijn van onze jongens nog wel wat meevalt, als het maar in goede banen wordt geleid. Ook het nationaal bewustzijn kan niet zonder een stimulans, anders sterft het en wordt het kleurloos en dor.

Nationaal bewustzijn is geen onvergankelijk begrip; het groeit gestadig, ontwikkelt zich door de eeuwen heen tot een hecht en sterk bolwerk van innerlijke kracht. Maar sneller dan het nationaal bewustzijn is gegroeid kan datzelfde bewustzijn afbrokkelen en verdwijnen in de grauwe bodemloosheid van de vervlakking. Wij hebben de historie van ons vaderland even lief als de heer Algra en wij weten even klaar en duidelijk als hij, dat het nationaal bewustzijn van het Nederlandse volk er niet zou kunnen zijn zonder die historie, om de eenvoudige reden, dat het nationaal bewustzijn dan elke redelijke grond zou missen. Het nationaal bewustzijn moet zich kunnen spiegelen aan het verleden en zich warmen aan de gloed die daarvan afstraalt. Hieruit vloeit voort, dat men nationaal bewustzijn niet los kan denken van nationale tradities en volksideaal. Historie, traditie en gemeenschappelijk ideaal vormen immers de natie en als de betekenis hiervan niet meer wordt begrepen of de idealen ontbreken of vervagen, dan kan men ze zich moeilijk bewust zijn.

We kunnen begrijpen, dat de heer Algra is gaan twifelen aan het nationaal bewustzijn van de dienstplichtigen, maar hij dient zijn twijfel uit te strekken over ons gehele volk, uit welks midden immers de categorie der dienstplichtigen tijdelijk is gelicht. Het is een verschijnsel waaraan ons gehele volk als natie mank gaat dat het nationaal bewustzijn wordt aangevreten door de ellendige vervlakking van deze tijd. Het is een gevaar ook, dat men niet moet onderschatten.

Het Veteranen Legioen wil tegen dit binnenlands gevaar strijden met alle middelen die het ten dienste staan. Het Veteranen Legioen kan dat, omdat zij, die het voorrecht hebben gehad onder de tropen te dienen, als niemand anders de waarde van de beste nationale tradities en het gezamenlijk ideaal hebben leren kennen, juist door het feit, dat tegen de drang van hun nationaal bewustzijn in, die tradities en idealen werden geschonden en gediskwalificeerd op een wijze als nooit tevoren in de geschiedenis van ons land heeft plaats gehad. Het strekt hen tot eer, dat zij, ondanks de ontgoocheling en de miskenning van hun nationale trots en eer, hun nationaal bewustzijn niet hebben verloren, hoe moeilijk hun dit vaak ook gevallen mag zijn.

En hier hebben we meteen de vinger op de stinkende wonde gelegd en onze in het begin van dit artikel vermelde conclusie gerechtvaardigd, dat het met het nationaal bewustzijn van onze dienstplichtigen en zeer zeker van de Indonesië-veteranen wel meevalt, mits dit in goede banen wordt geleid. De historie in Indonesië heeft bewezen, hoe gemakkelijk het is om het nationaal bewustzijn tot een aanfluiting te maken. Wij willen in geen geval een herhaling daarvan, omdat wij aan den lijve hebben gevoeld welk een nationale catastrofe daarvan het gevolg is. Er schuilt helaas maar al te zeer een kern van waarheid in de woorden van prof. Gerretson, die het Koninkrijk der Nederlanden vóór en na de noodlottige Indië-periode vergeleek met een invloedrijk imperium en een overbevolkte boerderij aan de Noordzee.

Wij men over nationaal bewustzijn spreken, prachtig, er kan nooit genoeg waarde aan worden gehecht, maar breng er dan niet onze jongens mee in discrediet. Want als er een gebrek aan nationaal bewustzijn is, kan men dat gevoelig voor een groot deel schuiven op rekening van de politiek welke de Nederlandse regering de afgelopen jaren naar buiten en naar binnen heeft gevolgd. Daar ligt de oorsprong van het kwaad, dat nu ons volk in een verlamme greep gekneld houdt.

Wij van onze kant zullen niet nalaten ons volk hierop te wijzen.

De aanstaande verkiezingen zullen leren in hoeverre dat volk zich zijn nationale plicht bewust is geworden.

A. J. W., Dokkum

Het gaat om Mensenlevens !

In ons vorig nummer is een oproep van een sobat-legionnaire geplaatst voor donors voor de Bloedtransfusiedienst van het Nederlandse Rode Kruis, een oproep die wij met hart en ziel ondersteunen, omdat, naar ons van bevoegde zijde is meegedeeld, deze bijzonder belangrijke dienst inderdaad een tekort heeft van enkele duizenden bloedgevers. En dat most niet magge in het land van het Veteranen Legioen Nederland! Wij zijn immers in staat, om het Rode Kruis van dit, voor ons volk zo beschamende tekort af te helpen, dus doen we 't.

Zoals eveneens reeds geschreven, vraagt de Bloedtransfusiedienst om tweeërlei bloedgevers. In de eerste plaats om zogenaamde „donors”, dat zijn de mensen die zich ter beschikking stellen om in noodgevallen hun bloed rechtstreeks aan anderen te geven. In de tweede plaats om mensen, die een of meerdere malen een halve liter bloed willen afstaan voor de bereiding van het zgn. bloedplasma, dat gekolfd opgeslagen en verstuurd wordt voor allerlei voorkomende gevallen dat er direct beschikt moet worden over bloed, zoals naar onze overzeese rijkdelen, onze schepen op zee, de Nederlandse ondernemingen op zee, enz.

De eerste dienst werkt hoofdzakelijk in de grote centra en is georganiseerd in enkele tientallen plaatselijke afdelingen. De lijst van deze afdelingen is op de volgende pagina opgenomen. Willen onze sobats, hun familieleden en kennissen, die zich ter beschikking stellen voor deze menslievende, nationale zaak, zich dan rechtstreeks wenden tot de vertegenwoordiger van de Bloedtransfusiedienst in hun plaats? Er moet bij opgemerkt worden, dat er in sommige plaatsen reeds ruim voldoende donors zijn, maar dat kunnen wij van hieruit niet bekijken. Laat niemand zich echter door deze mogelijkheid er vanaf brengen, om het contact met de vertegenwoordigers op te nemen.

„Onze kracht willen wij blijven voeden uit de diepste bronnen van mensche-lijkheid, naastenliefde en het heimwee naar als mensch te kunnen en te mogen leven.”

Koningin Wilhelmina

Nu de richtlijnen voor degenen, die één of meerdere malen een halve liter van hun bloed willen afstaan voor plasma. Mobiele teams van het Rode Kruis houden regelmatig hun zgn. „bloed-afneemdagen” buiten de steden. De lijst van plaatsen en data, waar en wanneer dat geschiedt, zullen wij vanaf ons volgende nummer regelmatig publiceren. Hou' deze lijst dus in de gaten, mensen en meld je in grote getale.

BELANGRIJK

Voor bloedgevers kunnen NIET in aanmerking komen zij, die twee jaar geleden of korter geelzucht hebben gehad, dan wel vijf jaar geleden of korter malaria.

Hoewel misschien ten overvloede willen wij nogmaals dringend wijzen op de grote belangrijkheid van deze dienst. Geen man en geen vrouw van ons mag achterblijven met zich te melden; het Rode Kruis moet uit het tekort geholpen worden en wij kunnen het.

Het Rode Kruis verbruikt jaarlijks een belangrijk bedrag aan de voorlichting en het werven van bloedgevers, gelden die veel beter aan een ander doel besteed kunnen worden. Laten wij er voor zorgen, dat dit mogelijk wordt. Er zijn ook landen, waarin de bloedgevers betaald worden. Wij, strevende naar een wereld, waarin de dienstbaarheid en naastenliefde weer de eerste stem spreken, hebben geen geld nodig voor ons bloed; het is wel eens voor nuttelozer doeleinden verspild.

Daarom, Legioen, versta je menselijke taak in deze! en werf ook in je familie-, vrienden- en kennissenkring donors voor de Bloedtransfusiedienst.

Kijk, in zulke gevallen, herinner je je nog wel?, begrepen we tot in onze tenen de enorme belangrijkheid van het levenbrengende bloed. Laten we ons dat nog 's heel duidelijk voor de geest houden en het Nederlandse Rode Kruis helpen. Het gaat om mensenlevens!

Bloedtransfusiedienst Ned. Rode Kruis

Alkmaar: Zr. Bodestuff, Centraal Ziekenhuis, Wilhelminalaan 11

Almelo: Mej. G. J. Loo, Marktplaats 24

Amersfoort: F. de Feber, Bergstraat 45

Amsterdam: Mej. J. Boas, Nieuwe Achtergracht 100

Apeldoorn: J. L. Baron Taets van Amerongen, Regentesselaan 30

Arnhem: Mej. C. Vreezen, Gemeenteziekenhuis

Assen: Mej. A. G. Nieboer, Wilhelmina Ziekenhuis, Oosterhoutstraat 9

Baarn: Mej. A. J. van Dorp, Cantonlaan 7

Bergen op Zoom: J. P. Disso, Alg. Burger Gasthuis

Beverwijk: Mej. E. J. Cremer, Roode Kruis Ziekenhuis

De Bilt-Bilthoven: Mevr. T. de Jong-Voorting, Soestdijkseweg Z 15, de Bilt

Breda: Mej. A. T. M. Snepvangers, St. Ignatius Ziekenhuis

Bussum-Naarden: Mej. Zr. M. C. J. Hauer, Diaconessenhuis, Naarden

Coevorden: W. J. F. v. d. Bijl, intern. Al. Kramerstichting

Deift: Mej. A. M. Maquelin, Oude Delft 211

Deventer: M. Tromp Visser, A. Hegiusstraat

Dirksland: Mej. E. T. Kleynenberg, p/a Voorstraat 25, Middelharnis

Doetinchem: Mej. L. E. H. Scholten, Emmastraat 6

Dordrecht: W. J. Booi, Nic. Maessingel 160

Ede: G. G. ter Brugge, Op den Berg 45

Eindhoven: Mej. F. Bruning, R.K. Binnenziekenhuis, Vestdijk 30

Emmen: J. de Bray, Hoofdstraat 26

Enkhuizen: W. Bosch, Noorderweg 11

Enschede: A. Schalen, R.K. Ziekenhuis

Ermelo: Dr. J. Müller, Ziekenhuis „Salem”

Geldrop: Mej. A. M. v. Laarhoven, St. Anna Ziekenhuis

Goes: A. J. van Heel, Patijnweg 20

Gorinchem: Mej. H. E. Aberson, arts, Molenstraat 30

Gouda: A. Suttorp, Fluwelensingel 72

's-Gravenhage: C. A. 's Gravendijk, Gemeente Ziekenhuis, Zuidwal 83

Groningen: Mevr. A. Boot-Bolt, Academisch Ziekenhuis

Haarlem: Mej. C. Vermeulen, St. Elisabeth's of Grote Gasthuis

Harlingen: Mej. Fr. de Vries, Grote Bredeplaats 14a

Heerenveen: W. Schaap, Ziekenhuis

Den Helder: Zr. Glastra, Huisduinerweg 3

Helmond: Th. H. Bloks, Bakelseweg 53

Hengelo: G. H. Vasterink, R. Kruispost, Burg. Jansenplein 2

's-Hertogenbosch: C. Lieberwirth, Groot Ziekengasthuis

Hilversum: Mej. C. Vogelsang, Diaconessenhuis

Hoogeveen: W. E. van Dalen, Ziekenhuis Bethesda

Hoorn: A. C. J. Roodenburg, Grote Noord 56b

Kampen: Mevr. J. A. A. Koers-Reijs, Baan 349a, IJsselmuide

Kerkrade: W. C. H. Habets, Oranjestraat 26

Las (NH): Adm. St. aJnsziekenhuis, St. Jansziekenhuis

Leeuwarden: A. S. Fogteloo, Spanjaardslaan 100

Leiden: Mevr. C. G. S. Flim-de Boer, Haagweg 5

Maastricht: G. L. L. Pop, Cortenstraat 7

Meppel: A. M. Vorstman, Gep. Lt.-Gen., Stationsweg 2

Middelburg: S. Paauwe, Noordsingel 76

Noordgouwe: Dr. J. H. Motmans, Ziekenhuis

Nijmegen: Eerw. Zr. Innocentia, St. Canisius Ziekenhuis

Oldenzaal: Eerw. Zr. Josephia, R.K. Ziekenhuis

Oostburg: M. I. Hoste, Oude Haven 10

Oss: Eerw. Zr. Catharina, St. Anna Ziekenhuis

Purmerend: Mej. A. Belt, Stadsziekenhuis

Rheden: Mej. N. C. Albrecht, Ziekenhuis, Velp

Roermond: E. Loven, Hamstraat 17

Roosendaal: Mej. T. Witteveen, Ziekenhuis „Charitas”

Rotterdam: J. H. Dribergen, Parklaan 12

Schiedam: Mej. A. Bruggeling, Dr. Noletstichting

Sittard: Th. Keulers, Baandert 2 c

Sneek: Mej. A. M. Brouwer, St. Antonius Ziekenhuis

Soest: H. de Graaf, Soesterbergstraat 34

Tegelen: Mevr. N. Teeuwen-Timmermans, Kruisstraat 1

Terneuzen: A. P. van Gelderen, Molendijk 8

Tiel: F. C. E. W. Bongenaar, Hoogeinde 3

Tilburg: J. F. Bastijn, St. Elizabeth Ziekenhuis

Utrecht: Mevr. F. B. Enthoven, Maliebaan 15

Veghel: Mej. M. A. Peters, St. Joseph Ziekenhuis

Velsen: Administratie Antonius Ziekenhuis

Venlo: L. F. H. Hamelaers, Hertog Reinoudsingel 69

Venray: Mej. N. Goumans, Kerkpad 3

Vlissingen: Mevr. H. M. van Delft-van Rossen, Boulevard Evertsen 36

Voorburg: Mej. M. C. Vinke, St. Antoniusshove

Wageningen: Mej. Zr. C. de Grave, Stichting „Zieken-zorg”

Weert: Mej. L. Barthelomé, St. aJns-Ziekenhuis

Weesp: St. Bernardus-gesticht, Herengracht 31

Winschoten: Dr. M. Hommes, St. Lucasgesticht

Winterswijk: Mej. Zr. E. M. Wagtho, Algemeen Ziekenhuis

Woerden: A. M. den Braven, Algemeen Ziekenhuis

Zaandam: Mej. M. C. W. Mulder, Gemeente Ziekenhuis

Zeist: C. Aikema, Oude Arnhemseweg 63

Zevenaar: Dr. A. J. Gerver, R.K. Sanatorium

Zutphen: Mej. A. de Jong, Algemeen Ziekenhuis

Zwolle: G. D. Bollweg Jr., Wipstrikerallee 42

Vrij van Mil. dienst !

Wij hebben bij herhaling en scherp het feit gehekeld, dat in ons land door grote werkgevers advertenties met de beruchte voorwaarde „Vrij van militaire dienst” kunnen worden opgesteld en gepubliceerd in dagbladen en periodieken. Wij achten dit, en het zij zeer duidelijk gezegd: van moreelbedervende invloed voor de dienstplichtige militairen, en dat is allesbehalve best voor zo'n gevaarlijke tijd als waarin wij leven.

Wij hebben daarom, naar het voorbeeld van wat enkelen onzer reeds deden, het advies gegeven, om in voorkomende gevallen direct schriftelijk te reageren tegen betrokken werkgevers en redacties. Dat dit in vele gevallen afdoende kan zijn, geldt voor de mate van nationaal verantwoordelijkheidsgevoel der redacties en/of werkgevers. Zo'n geval bijv. als wij gisteren in één enveloppe samengevoegd, kregen toegestuurd van onze sobats Van Nus en Ter Weel uit Amersfoort. Die signaleerden in één der plaatselijke dagbladen, editie 24 Maart, een advertentie van een firma, waarin dan de gewraakte voorwaarde: „Vrij van militaire dienst”. Zij schreven direct naar de betrokken redactie en firma.

Aan de redactie luidde de brief als volgt:

„Mijne Heren,

Hiermede wil ik even terug komen op een advertentie in Uw dagblad dd. 24 Maart jl. betreffende een aangeboden werkkring enz. Hierbij is een vereiste: **VRIJ VAN MILITAIRE DIENST**.

Een uitgebreide brief wil ik hierover niet schrijven, daar over dit onderwerp meer dan genoeg is geschreven in „Oud-Wapenbroeders”, orgaan van het Veteranen-Legioen. Dit zal ook U wel niet onbekend zijn.

Ik hoop dan ook, dat de plaatsing dezer advertentie op een misverstand Uwzijds berust en U zeker niet van plan bent aan deze onvaderlandse moreel-sloperspraktijken de vrije hand te bieden. Hopend, dat zulks niet meer voorkomt, verblijf ik, inmiddels hoogachtend, etc.”

Sobat Ter Weel had daarop een telefonisch onderhoud met één der heren van de redactie, waarin deze verklaarde dat het bewuste dagblad zich inderdaad niet leende tot het plaatsen van dergelijke advertenties en gewoon was deze te weigeren. De plaatsing van die ene advertentie berustte dan ook op een onattentheid en er zou voor zorg worden gedragen dat zulks niet meer voor zou komen. De redacteur verklaarde verder, dat hij ons orgaan niet kende en, wel . . . sobats Ter Weel en Van

Nus sloten in hun soerat aan ons een riks in plus het verzoek, een abonnement aan die redactie te geven, „hopelijk voelen ze dan zóveel voor ons streven, dat ze de rest zullen fiksen!”

Wij schrijven dit geval even uitvoerig, omdat we twee pessimistische brieven ontvingen die betwijfelden of we met deze methode het kwaad wel afdoende zouden kunnen bestrijden. Nogmaals, ons antwoord hierop is, dat het afhangt van de mate van nationaal verantwoordelijkheidsgevoel van de grote werkgevers die zo'n advertentie opstellen en van de redacties, die ze opnemen. En aangezien we er van overtuigd zijn, dat in de meeste gevallen niet boze opzet of bewuste moreel-krakerij de aanleiding is doch heel menselijke onattent-

heid, zullen o.i. behoorlijke, waardige maar vooral duidelijke brieven behoorlijk effect hebben.

We zitten dan natuurlijk nog met de „kleine” werkgevers, de bedrijven waarvoor het om beurten voor anderhalve tot twee maanden weg blijven voor de herhalingsoefening van hun paar man personeel, grote moeilijkheden meebrengt. Wij kunnen noch willen deze werkgevers verwijten, dat zij gedwongen zijn, vaak tegen hun eigen geweten en opvatting in, de voorwaarde „Vrij van militaire dienst” te stellen. Wij zoeken nu een mogelijkheid om hieraan iets te doen, maar dit vraagt een duchtig afwegen van zoveel omstandigheden en mogelijkheden, dat het eerst rustig bekeken moet worden.

Maar hoe het ook zij: het kwaad moet bestreden worden en zo spoedig en afdoende mogelijk. Laat elke man van ons zijn ogen wagenwijd openhouden voor dergelijke advertenties en zich voorlopig houden aan de boven gegeven gedragslijn.

BEROEP OP JULLIE :

Dit is het laatste nummer van het kwartaal Januari-Februari-Maart, we gaan nu beginnen aan het volgende. Nu moet je weten, dat toen we in December van het vorig jaar de dreun van de papierprijsverhoging kregen, al het beschikbare geld omgezet is in papier. Dat is nu helemaal opgebruikt en ook de vele plaatselijke bijeenkomsten hebben ons nog al wat geld gekost. Vandaar dit beroep op jullie:

Sobats, die je lidmaatschap-abonnement over het vorig kwartaal nog niet gedokt hebt, doe 't meteen. En jullie allemaal, stort zo gauw mogelijk je gelden voor dit komende kwartaal. Denk aan onze penningmeester, hij is vader van een bloeiend gezin en hij moet aan z'n nachtrust denken. Je weet het gironummer: 581684 t.n.v. **PENNINGMEESTER VETERANEN-LEGIOEN NEDERLAND, Leiden.**

En hij heeft ons nog voor iets anders op de vingers getikt; we hebben in ons vorig nummer blijmoedig en vol goeje wil een fout gemaakt, die hem visioenen van banjak misverstanden opende. We schreven nl. dat de kwartalen aldus waren: eerste kwartaal van October t/m December 1951, tweede kwartaal van Januari t/m Maart 1952 enz. En dat was fout, zei hij. Volgens zijn boekhouding (en daar moeten we ons aan houden) lopen de kwartalen van de lidmaatschaps-abonnementsgelden gelijk aan de jaarkwartalen. Van October t/m December 1951 was dus het vierde kwartaal 1951, van Januari t/m Maart 1952 was het eerste kwartaal 1952, het volgende kwartaal, nl. dat van April t/m Juni 1952 is het tweede kwartaal 1952, enz.

Dit is belangrijk, omdat je bij storting van je gelden erbij moet vermelden, voor welk kwartaal het bestemd is.

Willen we hier allemaal rekening mee houden?

Link uitkijken!

Uit de „Leeuwarder Courant“:

„DE TIJD“ (r.k.) vindt de oprichting van de nieuwe politieke partij, de „Partij voor Recht, Vrijheid en Welvaart“ — zeer rechts georiënteerd — een teken des tijds. Rechts is troef. Overigens constateert het blad, dat de voorzitter, prof. Russel, in tegenstelling tot anderen, een man uit één stuk is en een duidelijke figuur:

„Wij willen dit graag vooropstellen, nu wij een waarschuwing zouden willen doen horen. Deze „Partij voor Recht, Vrijheid en Welvaart“ is niet het enige verschijnsel van zeer uitgesproken rechtse aard. Nog dezer dagen schreven wij over het „Veteranen Legioen Nederland“, dat, als wij wel zijn ingelicht, weigert over Indonesië te spreken, maar slechts Nederlands-Indië kent. Deze wel zeer rechts georiënteerde groeperingen zullen slechts een klein deel van het Nederlandse volk achter zich krijgen. Een dergelijk bescheiden resultaat pleegt — en dat is psychologisch alleszins verklaarbaar — de geest van de groep toe te spitsen. Uit dergelijke initiatieven is indertijd het nationaal-socialisme in Nederland ontstaan. Men wete, waaraan men begint, opdat men wete, waarmee men niet eindigen moet.“

Wij nodigen iedereen uit, 'n willekeurig nummer van ons orgaan door te snuffelen naar de benamingen „Nederlands-Indië“ en „Indonesië“, ten einde niet op ons gezag, de conclusie te trekken hoe wél „De Tijd“ is ingelicht over de geest in ons Legioen.

Willen alle sobats, met het oog op de komende verkiezingen, op dergelijke krantenberichten letten en ze ons toesturen?

Sien: „Vroeger noemden ze onze bazen „de beste ambassadeurs van Holland“, tegenwoordig hiet 't rechtse extremisten, terlaloe!“

Eust: „Helemaal niet terlaloe . . . toen wasse d'r geen verkiezingen voor de deur.“

AAN JULLIE . . .

WAARDE VRIENDEN,

Met zeer veel sympathie lees ik Uw blad. Het principe, daarin tot uiting gebracht, heeft mij ontroerd; wij moeten inderdaad niet meer als arbeider en intellectueel, als katholiek of protestant, als sociaal-democraat of liberaal, gaan denken en handelen wanneer het om ons algemeen belang gaat en om de toekomst van Nederland. De geest, die blijmoedige maar niettemin strijdvaardige geest, die Uw blad doortrekt, begroet ik met grote blijdschap. Ik ben geen oud-Wapenbroeder, maar een Hollandse huisvrouw en dat ik het streven van het Legioen een warm hart toedraagt is, omdat het de ware volksaard weer wakker schudt en bezielt, en ook omdat zovelen er zich in kunnen uiten waardoor de bitterheid, die zovele jonge harten verkilt, kan worden opgevangen.

Veel waardering kunnen wij hebben voor het werk van de „Haak-In“-actie, doch wanneer wij ook ons volk kunnen genezen van de geestelijke verkanking, vind ik dat nog veel grootser. Dat is een machtig werk, waarvan ik hoop en waarvoor ik bid, dat U moogt slagen. Deze opleving beschouw ik als een tweede reveil. Toen was het een Bilderdijk, die in een tijd van totale verliberalisering zong zijn welbekend lied, dat aldus eindigde:

„Holland groeit weer, Holland bloeit weer,
Holland's naam is weer hersteld.
Holland, uit het stof herrezen,
zal opnieuw óns Holland wezen,
Stervend heb ik 't U gemeld!“

Geve God, dat U en wij allemaal mogen slagen, opdat dit lied opnieuw kan worden gezongen. Eén ding bind ik U met de meeste klem op 't hart: vergeet bij Uw onmenselijke taak nooit de hulp en zegen af te smeken van Hem, die machtiger is dan wie ook van deze wereld. Dan zullen ook onze persoonlijke aangelegenheden makkelijker te dragen zijn.

Het was mij een behoefte U dit even te schrijven. Ik wens U thans Gods onmisbare zegen toe bij alles wat U onderneemt en teken als vrouw, met de meeste hoogachting,

M. A. V.-K., Vlaardingen

AAN U . . .

Dank Mevrouw, hartelijk dank voor uw hartverwarmende brief. Het is wonderlijk en ontroerend tegelijk voor ons, door U er op gewezen te worden, dat wij eigenlijk een poging doen om een reveil in ons volk te bewerkstelligen. Wij weten niet, uit welke bron het ons gegeven is om dit te doen, er leeft alleen maar diep in ons een groot heimwee naar een betere wereld, een gezondere maatschappij waarin een mens weer normaal gelukkig kan zijn. Het is nu allemaal zo dood en geblust en het geestelijk klimaat verkilt ons tot de botten. Wij zijn maar kleine, nederige mensen, Mevrouw, illegalen en soldaten geweest, die het voorrecht hadden om tenminste enkele jaren een Nederland en een Nederlandse geest te beleven, waarin wij groeiden en volwassen werden, volwassen in onze liefde voor dit Vaderland en voor zijn grootse waarden. Wij hebben ons in die jaren toekomstbeelden gedroomd van hoe het worden kon en zou, wanneer wij weer konden gaan bouwen voor de toekomst van onszelf, van onze kinderen, ons land. Er zijn dwaze koldervoorstellingen bij geweest, maar ook de wijde hunkering van een diep-beleefde droom. En wij wéten, dat het niet bij die dromen hoeft te blijven omdat wij geloven in de krachten en waarden van ons volk. Daarom hebben wij ons Legioen bijeengeroepen.

Wij bezien de dingen uit onze eigen, kleine hoek, Mevrouw, en wij willen onze poging niet overschatten. Uw brief met alles wat U daarin schreef en Uw zegewens, heeft ons niet alleen verwarmd, doch tevens kleiner gemaakt dan wij ons reeds voelden tegenover de enormheid van onze taak.

Alleen God weet, hoe groot onze liefde is voor ons Oranjehuis, ons volk en voor Nederland, en hoe eerlijk onze pogingen zijn, om ons land te helpen naar de verwezenlijking van de schoonste onze dromen.

Over de sloot

„Beste sobats,

Wat ik schrijf is voor de hele hap bestemd. Laat ik dan beginnen met alle sobats, die reageerden op mijn artikel in ons zesde nummer en op het verzoek van de redactie, om mij 's te schrijven, hartelijk dank te zeggen. 't Was ook nu als vanouds: NIET KLETSE, POETSE! Ontving lectuur en ontzettend veel brieven. Maar 't is niet allen daarvoor dat ik jullie dank zeg, maar vooral voor jullie kameraadschap, die zo warm uit de brieven spreekt. Voorbeelden? hier heb je enkele fragmenten, haal er ook maar je hart aan op:

„Mijn hobby is gramfoonplaten verzamelen. Iedere maand koop ik er twee platen bij, doch toen ik las in ons blad, dat er sobats waren die zich geen abonnement konden permitteren, heb ik één plaat in de drie maanden laten schieten en daarmee kan een onvermogen sobat geholpen worden.”

„Ik ken je wel niet, maar je bent 'n maat, dus dan doet het er niet toe.”

„Mocht ik je ergens mee kunnen helpen, schrijf het maar, indien ik kan zal ik het wel fiksen.”

Enzovoort, enzovoort.

En deze geest spreekt uit alle brieven, die ik ontving. Van de rector van het Katholiek Thuisfront in Asten ontving ik ook een kaartje met verzoek op te geven, waar ik behoefte aan had. Volgens mij, en geloof me dat ik er lang en diep over heb nagedacht, kan een Legioen dat zulke leden heeft, niet en nooit verloren gaan. 't Komt dik voor elkaar, dat heb ik al lang geschoten.

Met Legionnairsgroeten,

HARRIE BELGERS,
R.K. Gasthuis, Oisterwijk

En sobat C. P. DUYVESTIJN, voormalig MP-54, Nieuweweg 57 A te Poeldijk, weet betoel zeker, dat er bij de ontruiming van Poerworedjo (M.-Java) veel foto's zijn genomen. Kan iemand, die er iets van afweet, het dragen, dat Duyvestijn er geen enkele heeft? En natuurlijk zit 't ook hier met de kosten wel snor!

En nou moet je weten, dat DRIES ANDRIESSE uit Amsterdam-West, Wijsmullerstraat 25-II, meteen naar z'n pen greep toen hij door zijn „soedara perempoean” op de schouders werd getikt om jullie te schrijven, dat ze enige Engelse en Amerikaanse tijdschriften heeft die ze graag wil afstaan aan een bedlegerige legionnaire. D'r zijn „Leader Magazine”, „Illustrated Post”, „Life” en „Saturday Evening Post” bij.

Maats-op-bed, 't spijt ons dat Dries de naam van z'n zus er niet bij geschreven heeft, maar we hopen dat zij tóch mieterse brieven van jullie ontvangen zal, want zo iets moet je niet uitvlakken.

En Dries zelf heeft er nog een aanbod bij: hij schreef dat diezelfde zus over postzegels beschikt, dus als er sobats-postzegelverzamelaars zijn . . .

Nu even iets ernstig, mensen. We kregen deze briefkaart:

„In het nummer van 27 Februari, dat ik dezer dagen in handen kreeg, stond dat de heer R. J. M. Wiersum dubbele postzegels beschikbaar stelde. Ik lig hier in het Militaire Sanatorium in Amersfoort sinds 12 Januari '51 en daar ik een Indische jongen ben en hier onbekend, heb ik haast geen kennissen. Zoudt U mij kunnen helpen met te vragen om postzegels van Nederlands-Indië, Indonesië en de Nederlandse Antillen?

En ook nog dit, neemt U me niet kwalijk dat ik zoveel tegelijk vraag. Ik ben afkomstig uit Makassar, maar ik heb niets meer wat me daar aan herinnert, want met die herrie van Augustus 1950 ben ik alles kwijtgeraakt. Zou er misschien iemand zijn, die mij de negatieven wil lenen van het ereveld Pampang te Makassar? Ik beloof U, dat ik er heel voorzichtig mee zal zijn en zo vlug mogelijk terug zal sturen. Mijn Vader ligt er namelijk begraven en ik heb er geen enkele foto van. Ook de kosten vergoed ik natuurlijk. Bij voorbaat mijn hartelijke dank, en

hoogachtend,

J. M. SPANGENBERGEN,
Mil. Sanatorium, Amersfoort

Zullen we Spangenberg niet alleen laten, sobats? Dat komt wel voor elkaar, is 't niet? we geven hem zo gauw mogelijk het gevoel, dat hij hier NIET meer onbekend is en maar weinig kennissen heeft.

Wie kan sobat L. A. IMHOLZ, Coornhertstraat 7 te Gouda, helpen aan het adres van K. RUNDERKAMP, gediend hebbende bij de M.G.D.-werkplaats, Petomponweg, Semarang, thans hoogstwaarschijnlijk wonende in Den Haag?

En hier een noodkreet:

„Als OVW'er heb ik een opleiding in Engeland gehad. Door omstandigheden heb ik hiervan geen enkele foto meer en dat vind ik hardstikke jammer, daar deze toch ook thuishoren in de serie van mijn dienstjaren. Graag dus, jongens, foto's of ev. negatieven (te leen) van Glasgow en Edinburgh (Schotland), Wolverhampton en omgeving (Engeland), Noordkust van Wales. Met de kosten zit 't natuurlijk snor!

G. SCHIEBERGEN Jr.,
Staringstraat 48, Arnhem

Schreeuw van de redactie: maats van 't ouwe Frieslandbataljon, we hebben al te veel „Friesland”-bandjes en we hadden er maar één nodig voor een knaap, die niet meer gelukkig kon zijn zonder . . . Dus bedankt en stuur ze niet meer.

En nu we het tóch over het Frieslandbataljon hebben, . . . daar is dan zo'n oud 1-9 man, T. ALLERSMA uit Haarlem, Sumatrastraat 33, die vragen laat of er ook een zieke makker is, die om financiële redenen niet in staat is een abonnement op een weekblad te nemen. Hij zal dan zorgdragen voor regelmatige toezending van „De Spiegel”, . . . zó'n blad!

Voorts heeft ALLERSMA de volledige Boekhoud- en Handelsrekenen-boeken voor de opleiding van het Practijkdiploma Boekhouden. Hij zou ze graag willen ruilen tegen postzegels uit Nederland (oude) en de Nederlandse koloniën (wat dus ook al erg oud moet zijn). De redactie stelt zich graag ter beschikking als contact-adres.

SPIEGEL DER EIGEN HISTORIE

Dezer dagen las ik in een krantenartikel, naar aanleiding van het verzet, dat de dorpsbewoners van het Franse Tignes bieden bij de gedwongen evacuatie van hun geboortegrond: „De mens kan niet leven zonder herinnering; wanneer de herinnering weggenomen wordt, komt de droom ervoor in de plaats. Herinnering en droom waarborgen de continuïteit van de menselijke hoop.”

SOBATS, al verschillende malen werd de vraag gesteld of het wel verantwoord is — gezien de huidige tijdsomstandigheden — aan herinneringen, die wij als geestelijke erfenis hebben meegekregen uit dat verre land overzee, geregeld in ons orgaan enkele pagina's te wijden. De „contra-mensen” in onze gelederen willen in hun spontane progressiviteit niet meer achterom zien naar wat voor goed achter hen ligt, doch hun blik alleen op de toekomst gericht houden. De ondervonden teleurstellingen en tegenslagen doen hen nog slechts één hoopvolle verwachting koesteren: de toekomst. Hun morele fundamenten zijn door de bittere ontgoochelingen in het verleden radicaal afgebroken en staande op de puinhopen der morele ontredde willen zij in een laatste krachtsinspanning slechts aan de toekomst denken en bouwen.

Ik zou hen willen aanraden, eveneens rustig over het bovenaangehaalde citaat na te denken. Het kan niet anders, of ook zij moeten dan tot de ontdekking komen, dat we uit de geschiedenis van de afgelopen jaren veel kunnen leren, wat voor de ge-

zamenlijke opbouw van een betere maatschappij in de toekomst van groot belang zal kunnen zijn. Ten koste van schade en schande opgedane ervaringen **moeten** benut worden, om ons te behoeden in dezelfde fouten te vervallen. Het is dus zonder meer noodzakelijk, het verleden de nodige aandacht te schenken. En wij, die het voorrecht genoten enkele jaren uit het vaak tot stikkens-benauwde Nederland te zijn geweest en gedurende die tijd in een andere geestelijke atmosfeer te mogen leven, hebben zulke inspirerende herinneringen! Als we er prijs op stellen niet door de alom heersende onverschilligheid te worden aangetast, dan dienen wij ze geregeld voor de geest te halen.

Hoe tegenstrijdig het ook mag klinken: in dit land is het veel moeilijker ons ideaal getrouw te blijven dienen, dan we het daarginds deden. In de tropen konden we immers op elkaar steunen, vormden we een hechte eenheid in kameraadschap en plichtsbe-trachting: daar zagen we het doel van onze aanwezigheid in de onmiddellijke omgeving; de inspanning om

het ideaal te bereiken oogstte vaak direct resultaat. Men was er op elkaar aangewezen en ondervond de ware betekenis van het begrip verantwoordelijkheid. Uit enthousiasme voor de schone taak en uit liefde en waardering voor het wonderschone land was plicht roeping geworden. Het bewust dienen van land en volk van Nederland en Indonesië was ons — misschien ónbewust — ideaal.

Na aankomst in het Vaderland losten de divisies en brigades zich op in het volk, versplinterden de voormalige eendrachtige sobat-gemeenschappen in talrijke individuen, verloren trouwe vrienden elkaar uit het oog. Ondanks de goede voornemens om de geest in onze omgeving te vernieuwen, moest ieder van ons langzaam maar zeker terrein prijsgeven. **Zelfs** de bezielde veteraan was — als enkeling — op den duur niet bestand tegen de giftige dampen van bekrompenheid, laksheid, corruptie en harteloosheid en werd in meerdere of mindere mate aangetast door de gevaarlijke geestesziekte, die onverschilligheid wordt genoemd. Ook de herinnering aan hetgeen we eertijds presteerden vermocht ons amper voor algehele verstikking te behoe-den.

Toen de alarmsignalen weerklonken, ontwaakten vele oud-wapenbroeders uit de bedwelming en sloten zich, indachtig het „eendracht maakt macht!” in het Veteranen-Legioen aan. De **gezamenlijke herinnering aan het verleden** was de inspiratie tot dit réveille en is onze basis geworden, waarop we de toekomst willen bouwen.

Nu wij elkaar hebben weergevonden na onze hereniging in een organisatie van oud-strijders, hebben de vele herinneringen reële waarde gekregen om de gestelde doeleinden te verwezenlijken.

Mannen, laten je tropenjaren niet tevergeefs zijn geweest, maar stel ze nu in dienst van ons land! Geen dromerijen en mijmeringen, noch herinneringen en verhalen zijn waardeloos, als we er geestkracht, enthousiasme, offervaardigheid en doorzettingsver-mogen uit kunnen putten.

J. ZEEGERS, Nijmegen

Laten we ons vooral aan deze herinnering houden: de gesprekken over Nederland tot op het afgelegenste, eenzaamste en linkste patrouillewater

Eed van trouw

In mijn ochtendblad van 19 Maart 1952 las ik dit:
„ANDERHALF JAAR VOOR EX-OVERSTE. Het Hoog Militair Ge-
 rechtshof veroordeelde vanmorgen de 68-jarige voormalige reserve-luitenant-
 kolonel F. II. E. uit Den Haag tot anderhalf jaar gevangenisstraf.

De advocaat-fiscaal had veertien dagen geleden een jaar gevangenisstraf
 tegen hem geëist. E., die tot taak heeft gehad een groot aantal reserve-officie-
 ren voor uitzending naar Indonesië uit te zoeken, heeft het vertrek van
 bepaalde mensen, die door hun werkgever ongaarne gemist werden, verhinderd
 en daarvoor geld aangenomen."

Alhoewel ik geen Mastufa heet,
 zit ook ik tegenwoordig dikwijls op
 de rand van mijn „klap-tempat" te
 piekeren. Zo was het ook nu weer.
 Door mijn hoofd spookten vele con-
 sequenties welke verbonden kunnen
 zijn aan de eed van trouw. In min-
 der dan geen tijd zat ik weer ver-
 ward in allerlei vraagstukken. Het
 begon zo: ik dacht aan de tropen-
 jaren, waar ik me zo nog wel het
 een en ander van herinneren kan.
 Ook dacht ik aan die officieren, die
 dikwijls opdrachten kregen welke
 bijna onmogelijk ten uitvoer te bren-
 gen waren. Toch begonnen zij aan
 de uitvoering van zulke opdrachten
 en sommigen lieten er helaas het
 leven bij.

Ik geloof zeker dat menig officier
 in ogenblikken van groot risico van
 binnen uit werd herinnerd aan zijn
 eed van trouw en deze als geestelijke
 basis gebruikte voor zijn wijze van
 handelen.

Plotseling kreeg ik een vreselijke
 hoofdpijn, wat heel gemakkelijk te
 verklaren is wanneer ik je vertel dat
 er een weegschaal van gerechtigheid
 in mijn hoofd begon te schommelen.

Op beide schalen lag een eed van
 trouw, die altijd hetzelfde gewicht
 heeft. Ook lag er op de schalen een
 opdracht, militair gezien, beide van
 dezelfde waarde, en de weegschaal
 bleef in evenwicht.

Plotseling trad er een verandering
 op. Op één van de schalen viel een
 hoeveelheid geldstukken en bank-
 papier en op de andere schaal nam
 de dood plaats.

De schaal met het geld zakte naar
 beneden en ver ook, vandaar die pijn
 in m'n hoofd.

Eerst nam ik een verdovingsmid-
 del, maar de pijn bleef.

Er zat voor mij niets anders op
 dan die weegschaal weer in even-
 wicht te brengen. Ik zat met die an-
 derhalf jaar gevangenisstraf, welke,
 naar ik althans vermoedde, wel het
 evenwicht kon brengen.

Ik legde die anderhalf jaar bij de
 Dood in de schaal maar deze wei-
 gerde en zei: „Deze schaal is vol;
 door mijn aanwezigheid biedt deze
 schaal geen plaats meer, zelfs niet
 aan de Tijd."

Hij had gelijk, maar het was voor

mij de enige mogelijkheid om 't even-
 wicht te herstellen.

Ik probeerde het met die anderhalf
 jaar in de schaal bij het geld te leg-
 gen, maar wat ik reeds vermoedde:
 hij sloeg nóg verder door.

Zie je wel, toch nog last van tro-
 penkolder, dacht ik, nam m'n jas en
 ging naar een Chinees eethuis waar
 m'n hoofdpijn langzaam zakte.

's Avonds laat, juist voor dat ik
 insliep, besepte ik, dat ik de waarde-
 volle sluier van eed-van-trouw, be-

lofte en erewoord had aangeraakt.

's Nachts droomde ik en zag ver-
 schillende geüniformeerde mannen
 welke bezig waren hun eed van
 trouw met bankbiljetten te bedekken.

Toen ik wakker werd zat ik op-
 nieuw met de vraag: Hoe staat het
 nu met de weegschaal van dié offi-
 cieren welke de eed van trouw met
 hun eigen geld óf met het geld van
 hun werkgevers voor de wereld be-
 dekt hebben?

Lammers, Amsterdam

TIPPELAARS OPGELET!

De eerste reactie op mijn oproep voor de Vierdaagse was goed,
 maar toch ben ik nog niet helemaal senang. Kom, lieden! er is toch
 nog wel fut?

Er zijn verscheidene brieven binnengekomen van sobats uit
 plaatsen, waar nog geen onderafdeling is en die niet weten wat ze
 moeten doen. Geïsoleerden, geef je op bij een afdeling in de om-
 geving of direct bij mij, dan komt de zaak dik in orde.

Nu nog iets.

AFDELINGSBESTUREN, zend mij zo spoedig mogelijk een op-
 gaaf van het aantal deelnemers uit jullie afdeling, want we moeten
 nu reeds voor huisvesting gaan zorgen. Hieruit volgt natuurlijk een
 verzoek aan de:

NIJMEGENAREN en sobats uit de directe omgeving, hebben
 jullie ruimte voor huisvesting, of weet je ruimte? Graag een soeratie
 aan mij. Ook Nijmeegse oud-wapenbroeders en vooral -zusjes, die
 kunnen helpen met de verzorging (ontvangst, voeding, enz.) geef
 je bij mij op.

En nu het hele

LEGIOEN, waar blijven de tamboers en hoornblazers?

Verder hebben we nog khaki-uniformen nodig.

In ons volgend nummer komt een trainigsschema, een uittreksel
 uit het reglement en het verdere nieuws, mits de redactie mij zo-
 veel ruimte geeft.

Vrienden, ik wacht in spanning!

J. P. BRONSTRING,
 Obrechtstraat 296, Den Haag

ZIJ LUISTEREN . . .

HET IS rustig in huis, alles slaapt. Het doet goed niet meer te hoeven praten, alleen te kunnen zijn met je eigen gedachten.

De laatste verbinding gemist, een kilometer of vier teruggewandeld in een heldere, maanverlichte avond door de bossen. En nu zit ik dan in de kamer met zijn eigen sfeer, vertrouwd, het hoort bij mijzelf.

Mijn gedachten gaan stuurloos terug naar die andere avond, zo'n zelfde avond in Loebok Bargaloeng. Zo'n zelfde avond . . .

Ook toen liep ik vier kilometer, van Padang naar „huis”. Huis, dat was toen 't bivak, de jongens . . . Morgen zou de grote actie beginnen . . . De vooravond van . . . ?

De sluizen ruisten hun lied, een tokeh riep. Het was zoals alle andere avonden. „Thuis” in het mortiershuis ging ik op de tempaat liggen, in mijn eigen hoek. De foto's tegen de deken, mijn kris, mijn wapens. Ik piekerde toen . . . Hoe gaat het morgen? Of ik bang was? Nee, geloof ik, alleen dat vragend gevoel. Die slapende kerels onder de klamboe . . . Dees, Krien, Langeraad, Plum, Vos, Rozen . . . zij slapen en hier zit ik, Jongens, straks krijgen jullie de instructies. Over 'n uur word je al gewekt. Slapen kon ik toen niet . . .

Angst is er niet. Wij zijn samen. Straks zullen wij de actie inschieten. Teamwork zal het zijn. Het zal wel gaan, Marcus, ik weet het, jong, als altijd zul je de bommen er in gooien. Krien, jij oude kustartillerist, zult het stuk richten. Het is goed, de infanterie vertrouwt op ons. Vertrouwt op de steun.

En ik, . . . ook ik vertrouw op jullie, op onze saamhorigheid, onze samenwerking. Het is goed, dit vertrouwen te hebben.

Nu weer. De sarong daar met mijn foto's. Mijn kris, mijn klewang. Ja, ik ben 't, dit geheel. En als toen mijmer ik. Is er dat vragend gevoel, zonder angst, wel beklemming. Er is zoveel hetzelfde, maar ook zoveel anders. Ja, wéér moeten wij het gaan doen. Het moet voor een land, een volk en dat zal niet de duim opsteken als wij voortgaan. Toch moet het.

Nu geen klamboes met slapende maats, die straks meegaan, waarvan ik weet dat wij op elkaar zijn ingespeeld en rustig en goed onze bij-

drage zullen leveren.

Wat een immense taak voor ons. Hoe komen wij hieruit, wat is het resultaat? Het is geen vreemd land, dat wij gingen liefhebben in zo'n korte tijd. Ons doel? Een bekend land waarin wij echter zo enorm veel gingen haten. Ja, wij haten zoveel omdat wij het als vaderland zo lief hebben. Daarvoor moeten wij weer gaan. Onze verlieslijst zal niet getekend worden met witte kruisen. Falen zal zijn: je eigen lichaam voortzeulen met gebluste ogen en dode geest.

Met deze geven wij jullie te kennen, dat op 15 Maart 1952 door een noodlottig ongeval met een landbouwtrekker, is overleden onze makker en oud-wapenbroeder

Jan van Diepen

geboren te De Weere op 4 April 1925, gediend hebbende bij 1-3-8 R.I., het „Springbokken-bataljon”.

Op 18 Maart jl. is hij door zijn oud-wapenbroeders onder zeer grote belangstelling met militaire eer begraven te De Weere.

Jan, rust in vrede.

We zullen je niet vergeten.

Je militaire vrienden
van De Weere en
het Legioen

Nu ben ik bang. Ik ben alleen, wij zijn zo verspreid. Wij moeten samen komen. Nu is er opeens de andere herinnering: toen, in Oengarang, overschotjes van overal, daarheen gestuurd, 'n bij elkaar geraapt bataljon. 't Heette 'n bataljon, maar wat voor één? Residu's, lui, die elkaar niet kenden en nog nooit hadden samen-gewerkt.

De besprekingen over de tweede actie: dit bataljon, dat bataljon, welk bataljon gaat de luchtlanding in Djocja maken? Er zijn veel stemmen. En dit bataljon, dit samenraapsel, is geen eenheid, heeft geen moreel etc.

Toen kwam de stem die besliste: „Zij zullen het doen, de ouwe jongens!” Het woord van Generaal Spoor. Wat een vertrouwen sprak daar uit: „Zij fiksen het . . . !” Het vreemdste bataljon van het vreemde leger heeft het daarom ook gefikst. Ten volle! Dertig witte kruisen zijn

de bewijzen van uw vertrouwen in dat moreel. Hoe vreemd zij elkaar waren, zij konden vechten, offeren. Zij kregen een opdracht, die tevens hun ideaal was. Dat smeedde het moreel. Dertig witte kruisen en doorgaan. Zij fiksten het.

Dank Generaal Spoor, voor uw vertrouwen, toen . . . en voor nu.

Het vreemde leger herhaalde uw woorden: wij zullen het fiksen!

Mijn mijmeren gaat over in vertrouwen. Wiè zegt het nú? Wiè geeft ons nú de opdracht?

Wie stelt dat enorm vertrouwen thans in ons?? In dat uit-eengestrooide leger? De verbeelding zoekt een wit kruis op Menteng Poeloe.

Generaal, uw woorden vinden ook nu nog weerklank.

Uw witte kruis tussen die duizenden, zij vormt de opdracht: „Fikst het voor Holland!”

Ja, wij verstaan, komen samen. Uw ouwe jongens fiksen het!

De legionnaires van Nederlands vreemdste leger staan op, gaan samen . . . Witte kruisen luisteren en wij beloven: „Wij fiksen het!”

Geb. B., Oosterbeek

Drie nummers geleden deed onze vriend C. J. M. KRETSCHMER DE WILDE, Richard Wagnerlaan 31 te Den Haag het voorstel, om met elkaar een boekwerk samen te stellen over de figuur van onze onvergetelijke Generaal Spoor. Een boek dus, dat gedragen wordt door onze eigen herinneringen aan zijn Mens- en Legercommandant-zijn.

De baten van dit boek zullen in overleg met Mevr. de Wed. Spoor-Dijkema een bestemming krijgen, die „geacht wordt in de geest van de Generaal te zijn.”

Wanneer er zijn, die de Generaal, onder welke omstandigheden dan ook, hebben meegemaakt en daarvan willen getuigen om hun steentje aan dit werk bij te dragen, hetzij in de vorm van een verhaal dan wel gedichten of foto's, laten ze die dan zo vlug mogelijk nog opsturen naar sobat Kretscher, want de voorbereidingen zijn al in een vèrgèvorderd stadium.

WAPENBROEDERS.

Jullie blad „Oud-Wapenbroeders” kwam in mijn handen en ik kan je de verzekering geven, dat ik het gespeld heb. Wel, ik zal het kort maken: ik ben met jullie en met mij vele anderen van ons detachement.

Weliswaar zijn velen van ons geen Indië-veteranen, maar wat oorlog betekent dat weten we wel. De zin van het „eendracht maakt macht” is in het 8e Leger wel zeer duidelijke realiteit geworden en daarom weten ook wij, wat saamhorigheid bij het streven naar een gezamenlijk doel betekenen kan. Hetgeen wij hier in Korea doen, doen jullie in Nederland: het bundelen van het verzet tegen de ondergang van ons Vaderland. Jullie zoeken „strijdkrachten”? Wel, de mannen van het Nederlands Detachement Verenigde Naties zijn met jullie. We zijn geen „zoete jongens”, misschien soms wat erg ruig, maar wij behoren bij jullie. Wanneer na een actie het bataljon weer voor het eerst bijeenkomt en de vlag, de Nederlandse driekleur, langzaam halfstok zakt voor onze doden, — dan voelen wij allen dat ondefinieerbare, grootse iets

Als we de brief uit Korea gelezen hebben, moeten we 's naar de foto hiernaast kijken. Bill Carmiggelt maakte 'm bij de opmars naar Injé en toen hadden ze al een week persen door 't onmenselijke terrein achter de rug en hier liggen ze nou, hondsmoe en gekraakt, aan de rand van het marsdoel te wachten, terwijl de zware mortieren op het rampzalige dorp beukten om de snipers weg te werken. Kijk naar de foto en neem alles goed in je op

We schreven al eerder, dat we maar vaak met onze beste gedachten bij onze mannen in Korea moeten zijn. Nu we die brief van één hunner kregen, hebben we het vage gevoel gekregen, dat er iets niet helemaal klopt met die opwekking, althans met de reden. Kijk, die brief spreekt van iets, wat we al hard bezig zijn te vergeten; het is niet een brief van zware marsen en rotzooi en elende, die hele brief wordt alleen gedragen door die enkele sobere zin: „Maar wanneer na een actie het bataljon weer voor het eerst bijeenkomt en de vlag, de Nederlandse driekleur, langzaam halfstok zakt voor onze doden, dan voelen we allen dat ondefinieerbare, grootse iets, en dan zijn we er trots op, Nederlander te zijn.”

Zoiets verwarmt je van binnen en uit je eigen reactie op één zo'n simpele zin begrijp je, dat je zelf, nog niet eens zo heel erg lang geleden, dat gevoel ook moet hebben gehad. Jammer, dat we zo snel vergeten, zo hopeloos en slordig snel.

Kijk, dit is wat we bedoelen, waarom of we niet meer zo helemaal zeker zijn van de wijze, waarop we aan onze kerels in Korea moeten denken. Is het nou met dat kleinburgerlijke kruideniersgevoel van „Arme donders in de smurrie”, of is het met een vaag gevoel van heimwee, omdat zij tenminste nog vaak dat grootse gevoel mogen beleven, van tróts te kunnen zijn op hun Nederlandschap?

en dan zijn we er trots op, Nederlander te zijn.

Dan zouden wij willen, dat zij die ons regeren en geregeerd hebben, konden zien en voelen, wat wij zien en voelen, opdat het voor hen een geleide zij bij hun taak. Opdat zij weer NEDERLANDS zullen gaan voelen, denken en handelen.

Jullie hebt de stoot gegeven in Nederland en de morele moed gehad, om het voorbeeld te geven van de stap over de conventionele streep. Laat óns meegaan en Nederland gezamenlijk tonen, dat er nog maar één uitweg is uit dit moeras van onverschilligheid, laksheid, baantjesjagerij, verdeeldheid en partij-politieke corruptie. Een steile en moeilijke weg is het, net zoiets als in het land hier, waar je, bovenop de top van een moeizaam beklauterde heuvel, de volgende nóg steilere top alweer voor je ziet liggen. Maar achter die heuvels en bergen van moeilijkheden en ontberingen en zweet ligt het marsdoel: een beter en waardiger Vaderland.

Met de beste wensen namens ons en veel succes.

J. J. R. FOLMER, Sergt. NDVN
Korea, te velde, 24 Febr. 1952

Foto: Bill Carmiggelt

ONUITGEGEVEN BROCHURE

Een jaar vóór de soevereiniteitsoverdracht kreeg de Admiraal Helfrich van een uitgever het verzoek een brochure te schrijven over oorzaak en ontwikkeling van het groteske drama, dat zich voltrok met Nederland en Indonesië. Later heeft deze uitgever, om welke reden dan ook, afgezien van de uitgave. Een uitgebreider en gedocumenteerder overzicht gaf de Admiraal in zijn „Mémoires”, die gepubliceerd werden bij Elsevier's Uitgeversmaatschappij, in een luxe editie echter die dermate hoog geprijsd is, dat ze onbereikbaar is voor de beurs van „de massa”. Hierdoor werd het doel van de Admiraal: de voorlichting van ons volk over het Indonesië-drama, gemist.

Wij zijn blij van de Admiraal toestemming te hebben verkregen, zijn „onuitgegeven brochure” — de „Mémoires in een notedop” — te publiceren in ons orgaan. In de eerder geplaatste stukken werd een overzicht gegeven van de ontwikkeling van de rechtsstaat Nederlands Oost-Indië tot het uitbreken van Wereldoorlog II in de Pacific en verteld van de ingewikkelde bevelsverhoudingen, die op Java ontstonden toen de Britse generaal Christison in naam van de Britse opperbevelhebber Lord Mountbatten daar de „bevrijding” kwam brengen. Het laatste artikel belichtte de wijze, waarop de republiek Indonesië tot stand kwam.

STOND de bevolking als één man achter de republiek? Geen kwestie van, zelfs niet op Java. Die „republiek” bestond aanvankelijk uit een handvol Indonesische intellectuelen op Java, gesteund door hun jeugdorganisaties, eveneens op Java. De meerderheid der bevolking had er nooit van gehoord. En als er toen geruchten over zijn rondgegaan, dan moet zij gedacht hebben: „Daar komt natuurlijk niets van, want Japan heeft verloren en nu komen de Hollanders terug; de blanken hebben tenslotte toch getoond, de sterkeren te zijn.”

Dit is niet overdreven. Eenparig zeggen de Nederlanders uit de kampen, dat in het begin de bevolking met vreugde en ontroering de Hollanders tegemoet kwam. Zij droeg goede gaven aan: allerlei levensmiddelen, versnaperingen en soms zelfs geld, uit haar eigen armoede. Vroegere bedienden kwamen snikkend bij hun vroegere meesters, het „onderdrukte volk” begroette zijn „wrede tyrannen”. De goede tijd van weleer van recht, veiligheid, goede voeding, behoorlijke kleding, goede gezondheidstoestanden, zou terugkeren, de nachtmerrie was voorbij. Maar ook zij had buiten de waard gerekend. Buiten de Britse waard, buiten de Indonesische waard, maar óók . . . buiten de Nederlandse waard . . .

„Zuster Anna”, smeekten alle bevolkingsgroepen, „ziet ge nog niets komen?” Zuster Anna keek vele beangstigende weken uit, maar zij zag niets komen . . .

Zes lange weken heeft dit gezagsvacuum geduurd. Zes weken, waarin men de Nederlanders, triomferend terugkerend, had verwacht, iedere dag en ieder uur, . . . Maar inplaats

van die Nederlanders zag men de eerst aarzelende, daarna steeds driestere en meer moed scheppende „republieken” met hun pemoeda's en andere jeugdorganisaties de „macht” in handen nemen; in plaats van de Nederlandse driekleur zag men meer en meer de rood-witte vlak hijsen.

Hoé de „macht” door de kersverse republiek werd uitgeoefend, kan iedereen die het Oosten kent, zich voorstellen. Het lijdt bij mij geen twijfel, dat Soekarno, gedachtig alles wat hij had geuit en aan slagzinnen had ingevoerd, gedacht moet hebben gearresteerd te zullen worden en het spel verloren te hebben. Maar zijn volgelingen waren slimmer en bleven op de republiek pokers. En zij wónnen! Rondeizende Japanse agenten deden de rest. Wat een kostelijke gelegenheid immers om de Nederlanders en met hen de gehele Westerse wereld dwars te zitten, zelfs ná de capitulatie. Het leek immers wel, dat er om gevraagd werd?

Waar waren de Britse troepen? De Britse bevelhebber verklaarde „er niet gereed voor te zijn”, en zond eind September 2000 man naar één plaats: Batavia. Mij werd echter reeds veel eerder medegedeeld, dat aanvankelijk voor de landing op Malakka in Augustus — dus als Japan niet had gecapituleerd — tenminste 100.000 man gereed stonden. Zijn deze 100.000 man ná de capitulatie allen op Malakka (Singapore of elders op de kust) ontscheept en had men ze allen enkel voor Malakka nodig?

Later, in December, waren er echter reeds twee divisies op Java en één divisie op Sumatra. Daarmee had nog alles wat nodig was, kunnen worden gedaan.

Maar wáár waren dan toch de Nederlandse ex-krijgsgevangenen en geïnterneerden? Hadden zij, vroegere autoriteiten, bestuurs- en politieambtenaren, kopstukken en employé's uit het bedrijfsleven en de cultures en zovele anderen, allen Indië-kenners, die wisten wat er al die tijd op Java was gebeurd en die wisten hoe te handelen, niet uit de kampen kunnen komen om mee te helpen? Dit is een uiterst belangrijke vraag, welke nog niet volledig is beantwoord maar waarop m.i. dringend nodig het volle licht moet vallen.

Het enige antwoord dat ik kan geven is: „Zij móchten er niet uit!” Eerst niet van de Japanse bewakers, later niet van de Britse opperbevelhebber, in overleg met de Lt.G.G. te Brisbane.

In het verslag der commissie-Van Poll (het uitermate belangrijke verslag van de „Parlementaire Commissie Nederlands-Indië”, 1 Mei 1946, zie Handelingen voorlopige Staten-Generaal, bijlagen 1945-1946, 208, 1-2, waaruit echter door de toenmalige regering en door de Staten-Generaal klaarblijkelijk niet de noodzakelijke conclusies waren getrokken), staat te lezen:

„Het samenzijn (van alle Nederlanders in de kampen) heeft vooral geleid tot het onderling beschouwen van vraagstukken met betrekking tot de staatkundige toestand van Ned.-Indië na de oorlog — want de verwachting dat Japan de nederlaag zou lijden, bezweek nimmer —, alsook de maatregelen, welke zouden moeten worden getroffen onmiddellijk na de Japanse capitulatie.

Het is een merkwaardig verschijnsel, dat zich daar een communis opinio (algemene mening) vormde, dat na de oorlog een belangrijk grotere mate van zelfstandigheid aan Indië zou moeten worden toegekend. Zonder dat men de rede van H.M. de Koningin van 7 December 1942 kende, was men tot overeenstemming gekomen ten aanzien van staatkundige hervormingsplannen, welke geheel liggen in de richting van het in deze rede in uitzicht gestelde. Men had deze denkbeelden concreet uitgewerkt en een stelsel van maatregelen opgebouwd, welke bij de Japanse capitulatie zouden moeten worden getroffen. Deze plannen zijn echter nimmer tot uitvoering gekomen. De reden hiervan is gelegen in het optreden van het inter-geallieerd opper-

bevel en de naar Indië terugkerende Brisbane-regering."

Tot zover het verslag.

Op de vraag, wát het Britse opperbevel er toe geleid heeft om aan de Nederlanders de order te geven om in de kampen te blijven, kan ik slechts antwoorden, dat mij werd medegedeeld, dat zulks was gedaan in het belang van de veiligheid van de Nederlandse kampbewoners zelve. Men vreesde de republikeinen, de pemoeda's, de extremisten, de rampokkers, de dieven en de moorde-naars. Men „had gehoord", dat „het republikeinse leger" ongeveer 100.000 man sterk was, goed georganiseerd, goed bewapend, goed getraind, onder Japanse leiding. Men vreesde bovendien voor Japan's verraad, óók, of liever: juist ná de capitulatie, zolang er nog geen geallieerd gezag ter plaatse was. Over welke goed geïnformeerde inlichtingendienst de Britse bevelhebber beschikte, die hem dit had medegedeeld, is mij niet met zekerheid bekend. Maar het bericht was vals. En dat heeft de verdere gang van zaken duidelijk bewezen.

Op welke datum is die order van het Britse bevel uitgegaan? Hierover lees ik in hogergenoemd verslag slechts dit:

„... dat reeds in de eerste dagen na de capitulatie een bevel uitging van Lord Mountbatten, echter met instemming van de Brisbane-regering, waarin alle geïnterneerden werd gelast in de kampen te blijven, onderscheidenlijk daarheen terug te keren. Als een gevolg daarvan keerde o.m. de heer Spit (oud-vice-president van de Raad van Indië) zelf in de internering terug en werden een 18-tal prominenten, die naar Batavia waren gegaan om de meest belangrijke posten te bezetten, naar het Kramatkamp aldaar verwezen. Als een wel zeer ergerlijk gevolg van deze maatregel werden Nederlanders, die weigerden verder werk te verrichten op Japans bevel, omdat Japan gecapituleerd had, ook weken na de capitulatie nog door Japanners mishandeld. Hoofdzaak was, dat hiermede door alle plannen der geïnterneerden voorlopig een streep was gehaald" . . .

In de eerste dagen na de capitulatie was dus reeds dit bevel gekomen? Door wiens handen is dan dat bevel gegaan? Het Britse hoofdkwartier was nog tot begin September te Kandy op Ceylon. Op Java bevond zich nog geen geallieerde vertegenwoordiger. Ik had als B.S.O. (Bevelhebber Strijdkrachten in het Oosten) in het hoofdkwartier te Kandy een kleine Nederlandse staf; een der daarbij geplaatste hoofd-officiëren heeft mij medegedeeld dat het besluit om de order uit te vaardigen vermoedelijk genomen werd tijdens een bespreking tussen admiraal Mountbatten en dr. van Mook, welke bespreking plaats vond eind Augustus,

toen laatstgenoemde voor enige dagen te Kandy vertoefde. Inderdaad kwam de Lt.G.G. in die tijd voor een bespreking uit Brisbane over. Hij kwam korte tijd na mijn vertrek naar Tokyo (27 Augustus) aan en vertrok korte tijd vóór mijn terugkomst (6 September). Ik heb toen dus dr. van Mook niet kunnen ontmoeten en was evenmin bij de besprekingen aanwezig. Het enige wat ik kan zeggen is dat „eind Augustus" niet „enige dagen na de capitulatie" is. En dan blijft de vraag open: „Waaróm heeft de Lt.G.G., indien hij er in gekend was, met de order ingestemd?"

Het is zeer wel mogelijk dat de beweegreden hier eveneens was: „ter wille van de veiligheid". Merkwaardig is, dat ik als B.S.O. van die order niets afwist en ook niet eerder te horen kreeg dan toen ik in Batavia arriveerde. Ik vernam het tot mijn verbazing uit de mond van de heer Spit zelf, toen deze mij, tijdens mijn eerste bezoek op 2 October aan het Kramatkamp, de vraag stelde: „Waaróm moeten wij in de kampen blijven?"

En evenzeer blijft de vorige vraag onbeantwoord: „Wië heeft de order op Java ontvangen en uitgevoerd? De Japanse bevelhebber, op last van de Britse?"

Wat wisten wij, die „buiten" waren geweest, van de gebeurtenissen in Indië tijdens de bezetting af?

Veel, en eigenlijk tegelijkertijd weinig. Er waren luis-terdiensten in Australië en in Colombo. Wij hadden ons eigen inlichtingen-apparaat in Australië (de „NEFIS": Neth. Forces Intelligence Service) en in Colombo, nauw verbonden met geallieerde inlichtingendiensten. Wij wisten wie de voornaamste collaborateurs en leiders waren en wat zij door de radio zeiden. Wij wisten van vele Japanse maatregelen en van de Javaanse politie- en weerbaarheids-corpsen. En wij wisten dat de Neder-

landers geïnterneerd waren en mishandeld werden. Wij hoopten — de psyché van de Oosterling kennende — dat de Japanse invloed en propaganda wel een schijnbaar succes zouden hebben, mede door vreesaanjaging en terreur, doch dat dit niet „diep zou zitten" en dat bij onze terugkeer een en ander zeer zou meevallen (hetwelk door de practijk der eerste weken na de capitulatie ook bewezen is). Wij vreesden dat de „blanken" na langdurige mishandeling en na ontelbare ontberingen, niet veel meer waard zouden zijn. Inderdaad waren wij verbaasd en vol bewondering, toen wij merkten dat zij zich zo goed door alles heen hadden geslagen.

Máár, hoe het ook zij: ná de bevrijding was er alle gelegenheid geweest, om die „blanke" ervaren Indië-kenners, volledig in te schakelen, nádat opgemerkt was dat velen nog ten volle fit waren. Dit is niet gebeurd. Integendeel: de meerderheid werd zelfs gerepatriceerd, naar „huis" gestuurd, „bedankt". Een enorme fout . . . En waaróm? Stelt U zich eens voor, dat zoiets in Nederland was gebeurd. Dat men hier de voornaamste mensen, die de bezetting hadden meegemaakt, uit hun vroegere ambten had ontzet of het land had uitgestuurd. Neen, in Nederland heeft men juist het tegengestelde gedaan.

(Wordt vervolgd)

Het KNIL, kundig machtsapparaat, door het Britse „bevrijdingsbeleid" uitgeschakeld tót het drama in de internationale invloedsfeer was gebracht.

Dwars door de rommel :

ZOEK DE VERBINDING !

We voelen ons als een actie-peloton in een geweldig en bebost bergland, stampvol ravijnen en tjots en verwarrende rommel. Je weet, omdat dat zo opgezet is bij de voorbereiding van de opmars, dat er overal langs dezelfde route, maar onzicht- en onbereikbaar in het terrein, nevenpelotons sjouwen. Voor de „samenwerking” naar datzelfde doel moeten we dus regelmatig contact met ze zien te houden en voor dat contact zorgt de verbindingsman.

Dat zit ook zo met ons Legioen.

We zitten in het ruige, zware terrein van een boze wereld en ons marsdoel: de nationale zelfbewustheid, het zelfrespect en daardoor een betere toekomst, — ligt ergens daar achter de verwaarlozing en rotzooi. Er zitten in dit terrein, en we weten dat zeker al kunnen we ze niet zien, nog vele anderen als wij. Mensen in de grote wildernis die zoeken naar het marsdoel, hetzelfde dat wij benaderen. Er zijn verbindingsmensen bij ons nodig, om het contact met ze op te nemen, dwars over de ravijnen van de verdeeldheid, dwars door de bossen van onwetendheid, langs alle bochten en hellingen die een mens zo vlug de kluts doen kwijtraken, dwars over de steile tjots die de enkeling al dodelijk vermoeid maken door er alleen maar naar te kijken waardoor hij er maar niet aan gaat beginnen en er gelaten bij gaat zitten. Máák verbinding met ze en laat ze weten, dat er al een grote actieploeg naar datzelfde doel onderweg is, dat we ze niet in de steek zullen laten, maar dat we sámen moeten gaan

We ontvangen heel veel brieven waarin te lezen staat: „Ja, ik weet wel lui, die bij ons in het Legioen thuishoren, maar ik kan niet praten; stuur me wat extra-nummers op om die kerels te overtuigen.” Tot dusver hebben we het zo gedaan en het lukte ook nog aardig. Maar we kun-

nen toch niet zeggen, dat dit het meest efficiënte middel is, want een willekeurig nummer van dat orgaan van ons is lang niet genoeg om een buitenstaander precies te zeggen wát ons Legioen precies is en wat het wil bereiken en hoè het denkt dat te bereiken. En intussen blijven de brieven maar binnenstromen, dat er nog zoveel mensen zijn, die niets van het Legioen afweten maar die beslist lid zouden worden áls ze er maar iets van te horen of te lezen kregen.

Eén van de sobats uit Scheveningen heeft waarschijnlijk ook over dit probleem nagedacht en volgens het „Niet klessel . . . poëtsel”, zette hij zo het een en ander op papier en stuurde ons dat op. Het is een simpele uiteenzetting van hoe en waarom ons Legioen is ontstaan, wie er lid kunnen worden, wat de doelstellingen zijn en hoe of we er over denken, ons doel te benaderen. We zijn onze vriend bijzonder dankbaar voor zijn lumineus idee en hebben 't meteen maar in dit nummer uitgewerkt.

Bekijk eens de vier volgende pagina's; ze behoren compleet bij elkaar en geven eigenlijk in een notedop het

Legioen weer. Op de twee eerste pagina's staat „het werk” van onze Scheveningse sobat, heel klaar en duidelijk gesteld. Op de pagina daarnaast is een artikel overgenomen uit ons allereerste nummer, waaruit je met de klompen aan kunt proeven, waaróm of ons Legioen er móest komen in dit land van ons, waar duizenden en duizenden goedwillenden moederziel alleen zitten te tobben met hun morele en geestelijke moeilijkheden. Op de laatste pagina van die vier staan wat concrete gegevens voor ev. aspirant-legionnaires.

Wel, . . . en dan is dit ons plan: elke man, die dit nummer in handen krijgt, wordt verbindingsman van ons Legioen. Hij neemt gewoon die vier pagina's hiernaast uit het blad en heeft daarmee een stuk „propagandawerk” in de hand, waarmee hij zijn sobat of kennis, die nog niets van zijn Legioen afweet, kan bewerken. Door die vier pagina's uit zijn blad te halen, doet hij niets af van dit nummer, deze pagina's zijn, als je het zo zoudt willen beschouwen, eigenlijk overcompleet.

Sobats! doe je werk en zoek de verbinding in ons volk!

Veteranen-Legioen Nederland

WAAROM EN HOE IS HET VETERANEN-LEGIOEN NEDERLAND ONTSTAAN?

De geschiedenis van het Nederland na-de-tweede-wereld-oorlog is een droevige. Zij is het verhaal van de krachtige man, die een ernstige ziektecrisis moest doormaken en die crisis niet te boven dreigt te kunnen komen door een onjuiste behandeling, ondanks de morele, geestelijke en lichamelijke krachten waarover hij beschikte en stellig nog beschikken kan.

Toen de lichamelijke kracht gesloopt was door de ziekte en de uiterlijke tekenen daarvan duidelijk te zien waren, is getracht door vele en verschillende injecties de werkelijkheid te verbloemen en het geheel een beter (zij het dan onnatuurlijker) aanzien te verschaffen. Helaas gebeurde na enige tijd het onvermijdelijke: de injecties gingen de geesteskracht aantasten. En nu is het zo, dat een ogenschijnlijk gezond lichaam een sterke verzwakte geest bergt, welke geen weerstand meer kan en wil bieden aan de verdovende behandeling. Een tweede uitbreken van de nu zo bedriegelijk sluimerende ziekte kan de totale ondergang betekenen.

De crisis kwam voor Nederland in de vorm van een algehele verarming en ontreddering, door de „laatste” oorlog teweeggebracht, en bereikte het hoogtepunt in het falende Indonesië-beleid. De schijnwelvaart werd verkregen met buitenlandse hulp, zonder dat daarbij acht werd geslagen op de morele en geestelijke kracht die ons volk zelf nog bezat.

Nu is het zo ver gekomen, dat we het werkelijke en volledig herstel blijkbaar niet meer tot doel hebben, doch genoegen nemen met de tijdelijke handhaving van een prettig, zorgeloos bestaan in de geest van „na ons de zondvloed”. Het vreemde verschijnsel doet zich daarbij voor, dat velen van ons volk zich de kwalijke gang van zaken wel bewust zijn doch door vele teleurstellingen en tegenslagen niet meer de geestelijke kracht en moed kunnen opbrengen om de onverantwoordelijke behandeling van dit zieke lichaam een krachtig „halt!” toe te roepen.

Totdat enige Indië-veteranen besloten te polsen, hoe hun oud-wapenbroeders dachten over de bijna onhoudbare toestand. Het antwoord liet niet op zich wachten, de veteranen sloten zich aan in de vaste overtuiging: „Zo kan het niet langer! Het Nederlandse zelfrespect en daardoor het respect van anderen voor ons, moeten herwonnen worden. Het is een zaak van er op of er onder!”

Zo werd de kern van het Legioen gevormd, dat als eerste en alles-overheersende doel heeft, de nationale afbraak te stoppen en onmiddellijk de mouwen op te stropen voor het herstel van ons zieke vaderland.

WAT IS HET VETERANEN-LEGIOEN NEDERLAND?

Het Veteranen-Legioen Nederland is dus de vereniging van Nederlandse oud-strijders met als kern de veteranen uit Indonesië. Deze laatsten hebben geenszins de pretentie de „betere” Nederlanders te zijn, doch de oprichters van het Legioen richtten hun oproep in het bijzonder tot hen om er zeker van te zijn, dat hun woorden door de voormalige wapenbroeders zouden worden gehoord en begrepen. Immers, niet vóórdat het Legioen een feit was geworden, konden anderen gevraagd worden mee te helpen. Dat dus de kern van Indonesië-veteranen het Legioen de meeste kansen op succes bood, was een toevallige omstandigheid, hoewel daarom niet minder belangrijk. Het is echter vanzelfsprekend, dat alle oud-strijders, de legale en illegale, en voorts alle andere Nederlanders die het wel menen met ons land en die bewust de verantwoordelijkheid wensen te dragen voor de toekomst van ons land en kinderen, — welkom en nodig zijn in ons Legioen.

WAT IS HET DOEL VAN HET VETERANEN-LEGIOEN NEDERLAND?

Het hoogste doel van het Veteranen-Legioen Nederland is, door terugwinning van het Nederlandse nationale zelfbewustzijn en zelfrespect, een einde te maken aan de door partij-belangen gedreven daden van onze politici. Daden, die krenkend waren en zijn voor miljoenen waarvoor Nederland zedelijk verantwoordelijk was en nog is en die bovendien tegenover het buitenland één gebedel om gunsten inhielden en ons zelfrespect te orahbel ooiden, welke onverkwikkelijke hutspot tenslotte de andere naties wel een indruk moest geven van een nooit eerder vertoonde Nederlandse slapheid en karakterloosheid. De politieke partijen van het ogenblik maken alle (de ene wat minder dan de andere) het nationale belang ondergeschikt aan het partijbelang. Zij beloven gouden bergen vóór de verkiezingen, doch zodra de vertegenwoordigers op het Binnenhof hun plaatsen hebben ingenomen, is het of zij, kennelijk met het grootste gemak, vergeten dat zij daar zitten voor het land en dus voor hun kiezers; zij zien door de partijbomen het nationale bos niet meer.

Hieraan nu een einde te maken zou een behoorlijke stap in de goede richting zijn en dat wil het Veteranen-Legioen dan ook proberen te doen. Er is immers een weg om dat te bereiken; er zijn altijd bepaalde dingen, waar allen het over eens moeten en kunnen zijn en die, wanneer ons volk elkaar bij die punten kon ontmoeten,

in een gezamenlijke krachtsinspanning kunnen worden bereikt of verhinderd.

Wat baat het immers, Nederlander, wanneer gij verzekerd bent „van de wieg tot het graf”, als ge daarbij moet leven in een land waar Uw persoonlijke vrijheden beknot worden door bureaucratie en te diep ingrijpende overheidsbemoeienis; indien gij tot een natie behoort die eerst door alle andere volken werd vertrouwd en gerespecteerd, doch thans beklaagd of geminacht, een natie, waarvoor de „groten” meewarig hun schouders ophalen? Wat baat het indien ge Uw kinderen door bij- en toeslagen mogelijk een goede start kunt geven wanneer ge weet, dat die start voert naar het verachtelijke leven van een lijfeigene in een vazalgebied?

Wij moeten dit proberen te voorkomen; wij moeten proberen, óver de historisch gegroeide doch gevaarlijke „schotjes” heen elkaar de hand te reiken op de punten waar we het allemaal over eens zijn. Wij moeten proberen, ongeacht maatschappelijke klasse of stand, godsdienstige of politieke overtuiging, vóór alles weer NEDERLANDER te zijn en te blijven, zodat we veréënd naar het woord onzer vaders, dat „eendracht macht maakt”, kunnen streven en werken voor een beter, gezonder en menswaardiger vaderland.

IS HET LEGIOEN DEMOCRATISCH?

Zoals uit het bovenstaande heeft mogen blijken, staat het Legioen open voor alle Nederlanders die zich vrijwillig willen verenigen om in alle gevallen, waar dit nodig mocht zijn, hun persoonlijke belangen opzij te zetten voor de Nederlandse zaak. De leden beslissen zelf, wie in hun hoofd- en afdelingsbesturen zitting nemen, een ieder is vrij ten allen tijde zijn mening in woord en geschrift te uiten, terwijl allen gelijke rechten en plichten hebben. Vrijheid in de goede zin van het woord dus en geen verkapte kluistering aan partij-doctrines.

In zijn optreden naar buiten zal het Legioen steeds de vrije meningsuiting en het respect voor de mening van anderen voorstaan. Het zal echter zijn verdraagzaamheid niet kunnen doorvoeren tegenover degenen die, gedekt met mooie leuzen, de democratische beginselen verkrachten en de menselijke vrijheden en waardigheden bedreigen. Het Legioen is inderdaad democratisch, doch zijn verdraagzaamheid zal door niets en niemand kunnen worden uitgebuit.

IS HET LEGIOEN ORANJEZIND?

Het Veteranen-Legioen Nederland ziet in Hare Majesteit de Koningin en Haar Huis, het Nederlandse volk bij de gratie Gods geschenken, het vrijheidssymbool dat ons allen bindt. Het Oranjestad is de verpersoonlijking van al hetgeen ons door de eeuwen heen lief en dierbaar is geworden, het Licht dat de voorgelachten heeft geleid door een historie van rampen en glorie waaruit zij krachtig en zelfbewust zijn getreden. Het Oranjestad is voor het Legioen de bron van nationale bezieling. Het Legioen is en blijft het Oranjestad getrouw.

HOE BEREIKT HET LEGIOEN ZIJN DOEL?

De taak die het Legioen zich heeft gesteld is van zulk een omvang, dat zij niet op één bepaalde manier kan worden vervuld, doch dat vele wegen naar het doel voeren. Enerzijds is dit een moeilijke opgave, anderzijds kan de oplossing over de gehele linie bevrediging verschaffen, daar allen kunnen medewerken.

Vóór verder over de weg, die het Legioen zal gaan

bewandelen, uit te weiden dient er met klem op te worden gewezen, dat het Veteranen-Legioen nimmer een politieke partij zal gaan vormen. Het is ondenkbaar dat een veldtocht tegen de politieke schotjes en heilige huisjes met nóg een schotje en een huisje kan worden gewonnen. Bovendien zouden dan degenen, die reeds een politieke overtuiging zijn toegedaan, worden afgeschrikt voor het appèl in te treden, zij zouden immers slechts van de ene partij in de andere stappen. Wel zal het Legioen zich met de politiek gaan bemoeien en onmiddellijk zijn mening uiten betreffende toestanden en maatregelen die, objectief bezien, door alle Nederlanders kunnen worden afgekeurd, of zij nu K.V.P.-er of A.R.-man, liberaal of gereformeerd zijn.

Het Legioen heeft een dienende taak. Het is opgeroepen om in gezamenlijke krachtsinspanning van alle Nederlanders, die in deze tijden van grote nood elkaar willen en kunnen vinden in hun dienstbaarheid voor volk en land, de bestaande impasse te doorbreken en zich door alle moeilijkheden heen een weg te banen naar een betere, waardige toekomst. Daarom zal het Legioen te vinden zijn, overal waar Oranjestad of volk het roept. Het Legioen zal ook zijn diensten aanbieden en uitvoeren overal en ten allen tijde, wanneer het meent zijn dienende taak te moeten uitvoeren.

De leden van het Legioen hebben de verplichting in het dagelijkse leven en elk in de eigen omgeving, hetzij in huis, op straat, in de trein of de tram, op het werk of waar en wanneer dan ook, het voorbeeld te geven van verdraagzaamheid, dienstbaarheid, blijmoedigheid, een hoog moreel en een gezonde geest. Zij zijn dus de levende ambassadeurs van het Nederland, waarvoor het Legioen ijvert. De legionnaires zullen zodoende proberen de geest, die hen bindt, uit te dragen in de eigen omgeving, de eigen kerkelijke of politieke gemeenschap om daarmee een — zij het misschien langzame maar toch niet minder zekere — verandering in ons volk te brengen. Dit acht het Legioen vooral op geestelijk en moreel gebied van het hoogste belang, omdat het in de onverschilligheid en het materialisme wel de grootste gevaren onderkent, die ons volk geestelijk weerloos maken tegen de actieve bedreiging van bepaalde ideologieën. Het Nederlandse volk zal wakker moeten worden en wakker moeten blijven, omdat een strijdvaardige geest het meest noodzakelijke wapen van een volk is.

De oud-wapenbroeders die in het buitenland vertoeven en uiteraard minder invloed op onze binnenlandse aangelegenheden kunnen doen gelden, hebben de bijzondere taak onze naam in den vreemde op een hoger plan te brengen en hoog te houden. De tijd is aangebroken dat de sprookjes van klompen, tulpen en molenwieken plaats moeten maken voor de werkelijkheid. Wij geven er de voorkeur aan dat vreemdelingen ernstig blijven wanneer het woord „Holland” wordt uitgesproken in hun gezelschap, in plaats van ons een honingzoete glimlach te tonen.

Kortom: alles wat de naam en belangen van ons volk en land schaadt of kan schaden, zal door het Veteranen-Legioen Nederland met gezonde, opbouwende kritiek worden aangegrepen en worden bestreden; daarbij heeft het Legioen een dienende taak en staat geheel ter beschikking van Oranjestad, het volk en Nederland.

Ook zonder geweld zal actie reactie teweegbrengen.

Nederland : Let op uw Saeck !

Geloof

Ziet U, voor deze krachten en waarden, die nog in ons onverschillig en materialistisch geworden volk schuilen, is het Legioen gekomen:

In mijn kamer heb ik boven het bed een paar van mijn Indische souvenirs gehangen: een sarong, twee krissen, een samoerai, mijn pelopperpet en daartussen een foto van mijn oude sectie.

Het is een doodgewone foto, met een goedkoop boxje gemaakt. Ik weet nog precies hoe die genomen werd op een ochtend, even voordat we uitrukten voor een normale routine-patrouille. Alleen kleine Willie staat er niet bij, die lag toen met dysenterie in het hospitaal, verder is de sectie compleet. Toen nog wel. Later is er één als invalide teruggestuurd naar Holland en de Roje is dood. Die daar, helemaal rechts, is de Roje, die zich aanstelt als een aap, die zich onder de oksel krabt. Trouwens, we staan er allemaal een beetje gek op te doen. Dat was toen zo'n beetje onze levensstijl: met gek doen, je over de misère heenhelpen. Iedereen deed mee aan die maskerade. Het kwam je zelf van pas, als je in de put zat want dan hielpen de anderen je er weer uit met hun kolder. We waren een mieters stel met elkaar. Ik weet dat nu héél zeker, beter dan ik het mij ginds ooit besepte.

Ik mis tegenwoordig een hoop van wat ik op die foto zie. Ik bedoel niet die gekkigheid en ook niet het grote Avontuur, waar we de spuiten voor nodig hadden, maar dat andere.

Ik merk een hoop rottigheid om me heen, wel van andere aard dan we daarginds hadden, maar niet minder ingewikkeld. Ik vind dit hele Holland één probleem. Er is weinig overgebleven van wat we ons er van gefantaseerd hebben, toen we nog in een verluisd kamponghuis woonden en gek werden van de groene eentonigheid. Ach, natuurlijk wisten we toen heus wel, dat we ons Holland veel te goed voorstelden, maar dit, waar ik nu mee zit, heb ik niet verwacht. Het heeft niets te maken met de gewone moeilijkheden thuis of op het werk en ook met de aanpassing is het best gelopen. Maar ik bedoel de grote lijn van alles. Daar klopt het niet mee. En dat drukt me meer dan ik voor mezelf verwerken kan.

Ik sprak er laatst met een vriendje over, die ook zo'n ruige drie en een half jaar met een stuk ijzer op de nek door de hitte heeft gepijgerd. Hij zat helemaal met de gal in zijn strot. „Holland gaat kaduuk!“ . . . kankerde hij, „t is allemaal voor niks geweest. We stellen als natie niets meer voor en het ergste is, dat we ons er bij neerleggen.“ Een hele hoop ouwe jongens denken er zo over. Het valt me wel op, dat 't geen persoonlijke grieven zijn, die hun zo gemaakt hebben, en daarom vind ik het zo moeilijk er een uitweg voor te vinden. Je hebt eigenlijk niets aan die gesprekken, want ze maken de onzekerheid alleen groter.

Maar het beroerdste vind ik, dat het er op begint te lijken, dat onze frisse geest geblust schijnt te zijn en wij ontzield.

Ronduit: ik zoek de ouwe geest. Dat opkomen voor elkaar en het samen dienen van een doel.

We gelóófdén toen ergens in. Noem het een ideaal, een illusie, doodgewoon een doel, maar het wás er. Daarom hadden we toen de spijkerharde geest die roeide met riemen, die er niet waren, die mieterse strijd lust om de wereld beter te maken. Wat hebben we ons daarginds niet vaak bescheurd van het lachen wanneer we ons voorstelden, hoe we Holland zouden hervormen en alle schotjes en heilige huisjes wegbreken. Het schijnt er allemaal niet meer te zijn. Het ideaal niet, de illusie niet, zelfs het doel niet meer. Dat hangt natuurlijk met elkaar samen, maar wij zitten er dan toch maar mee. Ik weet niet of dat nu aan mij ligt, omdat ik de verwachtingen te hoog heb gesteld, maar als ik nu naar de foto van mijn oude sectie kijk (en wat wás dat eigenlijk voor een bij elkaar geraapt zootje van stads-asfalt en boerenklei!) dan is het of ik naar een verloren verlangen kijk.

Mijn eigen gezicht op dit foto met dat lefferige pelopperpetje, is het gezicht van een goede bekende, waar ik soms erg naar verlang.

Niet om die pet, maar om wat die vent daar in zijn ogen heeft: dat geloof in zichzelf, in zijn kameraden, in een goede zaak.

oud-O.V.W.-er JAN VAN EST

Ons Legioen heeft een eigen orgaan. Eigenlijk is het zo, dat het Legioen dóór het orgaan is ontstaan. Toen de initiatiefnemers namelijk naar een middel zochten, om in één run zoveel mogelijk Indië-veteranen te bereiken, kwamen ze op het idee om het blad van de strijdkrachten van „ginds”, in Nederland te laten verschijnen. Dat orgaan van „ginds” heette „WAPENBROEDERS” en was „van en door de strijdkrachten”, maar dan ook in de meest letterlijke betekenis: het werd volgeschreven door de mannen van alle rangen en sprak een ondubieuze taal. Daardoor won het orgaan bij de strijdkrachten een naam en faam, die zich het best liet uitdrukken in een brief van een korporaal: „Wij hebben de „Wapenbroeders” even hard nodig als munitie en hálder dan brood.”

Om in stijl te blijven, plakten de initiatiefnemers van het Legioen vóór de bekende naam het woord „Oud” en lieten, absoluut niét origineel, verder het orgaan in dezelfde opmaak verschijnen. En omdat dat zo prettig lukte, is het blad zo gebleven.

Het is een uitgave „van Indië-veteranen”, doch bestemd voor het hele Legioen en voor ons gehele volk. Wat er in staat, komt uit de pen van de legionnaires-zelf. Het zijn geen artikelen van bekende auteurs en geen duurbetaalde bijdragen. Het zijn simpelweg de geformuleerde gedachten, dromen, wensen en strijdbaarheid van de doorsnee-Nederlander, die graag de uitweg wil vinden uit het geestelijke en morele doolhof van het na-oorlogse Nederland (DE desillusie van zijn leven), het zijn onbetaalde bijdragen en daarom zo onbetaalbaar.

„Oud-Wapenbroeders” hoort bij het Legioen. Het telt 32 pagina's en verschijnt om de veertien dagen.

Het is de stem van het Legioen, agressief tegen de verdere afbraak, waarschuwend tegen het gevaar, pleitend voor een beter en karaktervoller vaderland, roepend om de beste waarden en krachten, die in ons volk schuilen.

Onze DOELSTELLING

„Versterking van het nationaal bewustzijn;
herstel van het aanzien van Nederland in binnen- en buitenland;
het propageren en versterken van onze beste nationale tradities;
het onderhouden van de onderlinge band der veteranen en het verlenen van bijstand aan de veteranen en hun nabestaanden;
het aanknopen en onderhouden van banden met andere gelijkgerichte groepen.”

De Stichting tracht haar doel te bereiken door het verenigen in een organisatie van allen, die in Nederland of overzee in enig militair verband hebben gediend en voorts van allen, die instemmen met de doelstelling van de Stichting, waartoe zij een Vereniging in het leven zal roepen, welke hetzelfde doel heeft als in artikel 2 is omschreven en tot tijd en wijle die vereniging zal zijn opgericht, al datgene te verrichten wat strekken kan tot voorbereiding en verwezenlijking van gemeld doel etc.

Een ieder, die het wél meent met ons land en volk en die derhalve bereid is nogmaals de geestelijke kruisvaart te beginnen tegen de morele en materiële afbraak, is van harte welkom en nodig in het Veteranen-Legioen Nederland.

Het lidmaatschap is gesteld op ten minste f 2,50 per drie maanden, waarvoor o.m. het orgaan „Oud-Wapenbroeders” wordt ontvangen. Maar omdat het Legioen is gebaseerd op de geest en het moreel van zijn leden en wij die waarden het hárdst nodig hebben om Nederland uit de impasse te helpen, — kunnen diegenen, die krachtens hun overtuiging zich bij ons zouden willen aansluiten maar het lidmaatschapsgeld niet bij elkaar kunnen brengen, zich even in verbinding stellen met onze penningmeester. Een oplossing wordt er áltijd gevonden en is reeds voor velen gefixt.

Alle correspondentie voor ons secretariaat en onze penningmeester, moet gericht worden aan: **Schelpenkade 31, Leiden.**

Alle correspondentie voor de redactie van „Oud-Wapenbroeders” bestemd, aan: **Copernicusstraat 57bv., Amsterdam.**

Het gironummer van het Legioen is: **Nr. 581684 t.n.v. Penningmeester Veteranen-Legioen Nederland, Leiden.**

TEMPAT-PIEKERANS

van Mastufa

IX. MINISTER-PIEKERAN

Te erg toch, deze . . . vandaag wéér is Mastufa geplompt in de dikke, duistere brei van zijn piekerans en de sobats wéten toch, hoe erg hij dat vindt. Hij is op die manier een slaaf van zijn gedachten en die slaan hem in de kluisters van zijn herinneringen, telkens als er iets is, wat met ernstige kwaadaardigheid zijn geweten tekkelt. Kassian si-Mastufa . . .

Zijn piekerans betreffen vandaag de wonderlijke dwaalwegen waarlangs de gedachten en gedachte-uitingen van betoel-serieuze en grote toeans kunnen gaan. Mastufa heeft wel eens horen beweren, dat het moeilijk is, om de gedachteloop van een Oosterling te volgen, . . . maar sommige dingen hier, in het land van nuchtere kruidenier-bascules en rijst-met-boter-en-suiker (hoe ter wereld bestaát 't!), daar kan hij ook niet meer bij, hoe zeer hij daar ook zijn best voor doet.

Dat gebeurde nou daarnet, toen Mastufa, plezierig gestrekt op zijn divan-tempat, zijn soerat-chabar opsloeg en zijn oog gevangen werd door een bericht waar hij nou nèt op wachtte.

Kijk, 't zit zo.

Mastufa's ouwe wapenbroeder, Oom Ambon, de man die zo machtig mo 't „Marsosé" weet te zingen, is nog al, om 't netjes te zeggen, want zo is Mastufa, in de luren gelegd door Mastufa's eigen pemeinta. Toen het ouwe, trouwe KNIL werd opgesplitst, konden de meeste Indonesische soldadoes-der-Kompenie op grond van hun contract ter demobilisatie afgevoerd worden naar hun eiland of streek van herkomst. Alleen niet Oom Ambon. Oom werd nog éffe aangehouden, want je kón niet weten, . . . als 'r bij de soevereiniteits-overdracht een tweede bersiap-storm zou losbreken over de weerloze Nederlandse gemeenschap, dan moest er toch binnen hand- en commando-bereik een sterke vuist zijn om dat te keren. En die vuist moest dan maar de zwarte, klewang-ensendjata-getrainde vuist van Oom Ambon zijn.

Daarom bleef Oom en Oom bleef zo lang, tot Djocja alle gelegenheid kreeg en duchtig benutte, om de andere deelstaten van de Republiek Indonesia Serikat stormender en corrupter-wijs op te rollen. Toen was 't voor Oom te laat om nog afgevoerd te worden naar zijn land van herkomst, dat inmiddels krachtens het zo mooi geformuleerde internationale zelfbeschikkingsrecht zich had losgescheurd van Djocja en zich voorbereidde op een onvervalste perang. Althans, — naar het woord van de Nederlandse regering was het voor Oom Ambon te laat om naar zijn eilanden terug te keren.

Goed, hoe dan ook, er moest een oplossing voor Oom gevonden worden en die oplossing werd gevonden in de tijdelijke KL-status, „teneinde aan de Nederlandse regering de gelegenheid te geven haar verplichtingen tegenover de voormalige KNIL-militairen van Indonesische landaard die afvloeien, op passende wijze te vervullen", een nette mondvul woorden, vastgelegd in de Overeenkomst van 14 Juli.

Nou móet je toch, zoals Oom Ambon, altijd te maken hebben gehad met een volmaakt intègere regering, wiens woord ook betoel-betoel woord was en die geen slinksigheidsgebruiken tegen eenvoudige, getrouwe zielen! . . . Dan móet je je toch wel opgelaten voelen, als je tenslotte, op lást van een Rechter, door die nieuwe soort regering van Nederland bent overgebracht naar Holland, . . . om daar prómpt diezelfde KL-status te verliezen, waardoor je in éne klap van zelfstandige soldadoe-kostwinner tot parasiet van de maatschappij wordt gedegradeerd . . .

Dus is Oom Ambon met zijn „beta kompeteer" opgestaan en naar een advocaat toegelopen en die advocaat . . . nou ja, om 't kort te maken: er is uiteindelijk van de Centrale Raad van Beroep gekomen: „Ge waart weliswaar in dienst van de Koninklijke Landmacht, maar ge had geen schriftelijke aanstelling."

Dat is erg, dat is zó beschamend, dat Mastufa er geen woorden voor heeft. Voor zijn rood-aanlopend oog ziet hij alleen de fijne, gecultiveerde glimlach van de gehaaide kruidenier-niët-koloniaal, die een eenvoudige geestelijk-weerloze ziel even neppen kan.

Dit verwijt is NIET aan de Raad, dit verwijt treft het hele systeem dat Mastufa's sobat Oom Ambon de kelder inwerkt en Mastufa's ziel kreunt van beschaamdheid.

Ach, . . . Mastufa bedoelt dit eigenlijk alleen maar als een inleiding, voor wat er nu komt en dat hem onderdompelde in het stinkend moeras van zijn piekerans. Je weet wel, het kwam eigenlijk door een krantenbericht en dat krantenbericht ging over die uitspraak van de Raad, dat Oom Ambon niet met een officieel papiertje kon komen aanwapperen, . . . wat toch ook werkelijk niet te verwachten is van een Oom, die direct na de Japanse capitulatie, toen de Britse „bevrijding" de weerloze Nederlandse gemeenschap overliet aan een storm van bloed en vuur en angst, — óók niet eerst om een papiertje vroeg alvorens zich met zijn eigen lichaam en getrokken klewang voor die Hollandse vrouwen en kinderen te werpen.

Maar goed, dit is dan dat krantenbericht:

„De uitspraak van de Centrale Raad van Beroep inzake de Ambonese militairen heeft zelfs de minister van oorlog, die het beroep getekend heeft, in hoge mate verrast. Deze bewindsman had er zelf op gerekend, dat ook dit college het ontslag der Ambonese militairen uit het voormalige KNIL, nietig zou verklaren. Zozeer, dat reeds alle maatregelen getroffen werden om de Ambonezen op-nieuw te militairiseren."

Nou begint 't Mastufa te duizelen en hij voelt veront-rust zijn polsslag . . . maar alles is bij hem normaal dus dan moet 't wel elders een warboel zijn. Tjobah, denk eens zelf na: een minister tekent beroep aan tegen een uitspraak, dus hij wil die uitspraak vernietigd hebben, maar intussen is hij al zó zeker van de onrechtmatigheid van het ontslag der Ambonese militairen, dat hij voorbereidingen laat treffen voor hun militairisering en hij is hogelijk verrast, wanneer zijn beroep op de Centrale Raad succesvol blijkt. Het is ajoon-ajoon-in-de-hogeklapperboom met de logica, maar soedah, . . . deze blad-zij is vol. Alles zal Mastufa voortaan erg hard lachen, wanneer hij weer eens iets leest van die wonderlijke, onbegrijpelijke gedachtenwereld van Oosterlingen, . . . hij zal zó hard lachen, dat ze 't in de ministerskamer kunnen horen . . .

DE LES VAN HADRAMAUT

In zijn boek „Hadramaut” beschrijft de oud-consul der Nederlanden te Djeddah (Arabië) Van der Meulen, zijn ontdekkingsreis naar dit onbekende land in Zuid-Arabië. Reeds veel eerder en herhaald hadden de Engelsen vanuit Aden pogingen gedaan in dit moeilijk-toegankelijk en vijandig gebied door te dringen, evenwel zonder succes. Het was dus een grote vraag hoe Van der Meulen, die in 1928 als eerste blanke en Christenen door dit fanatiek-Mohammedaanse land trok, bejegend zou worden. Boven alle verwachting werd deze Hollander haast overal met open armen als een vereerde gast welkom geheten. Waaraan was dit te danken?

DE BEVOLKING van het arme woestijngebied Hadramaut is sinds eeuwen uitgezworven naar de omringende landen zoals Egypte, Somaliland, Ethiopië, Oost-Afrika, Zanzibar, maar ook naar India, Ceylon, Malakka en . . . naar het toenmalige Nederlands-Indië, eveneens toen nog een rijk, welvarend sprookjesland.

Bij toerbeurt trokken echter van elke geëmigreerde familie verschillende leden weer terug naar het stamland in de woestijn, om aldaar de familiezaken te behartigen en om de zoons uit buitenlandse vrouwen een streng Arabische opvoeding te geven. Een vrij groot percentage van deze eenzame woestijnbevolking bleek dus cosmopolitisch (wereld-bereisd) te zijn. En deze pientere Arabieren hadden een zeer scherp en juist oordeel over alle door hun bezochte landen. De bewondering voor de Nederlandse prestatie in de Oost was algemeen. Immers, welk een welvaart, vrede en veiligheid, welk een hoog levensniveau hadden de Hollanders in hun koloniën gebracht! Hoe welkom was daarom ook een officiële vertegenwoordiger van Nederland in Hadramaut en hoe trots lieten velen in dat primitieve, bandeloze woestijnland hun papieren zien ten bewijze, dat ook zij Nederlandse onderdanen waren!

De invloedrijkste families nodigden de consul te gast, men richtte feestmaaltijden voor hem aan met als top-verrassing de onvervalste Indische rijsttafel met veel sambal! Men bracht hem in de lustoorden der rijken en naar hun vruchtuinen, waarin mangga's, djeroeks, pisangs, papaja's enz. groeiden. En hoewel de consul vloeiend Arabisch spreekt, stelde iedereen er prijs op de gesprekken in 't Maleis te voeren; zelfs de kinderen in de nauwe, ongezone, smoorhete steegjes van de Arabische stadjes in de wadi Hadramaut bleken Maleis te spreken. Het was één grote triomf voor het Nederlands bestuur in Azië.

Dat bleek nog veel duidelijker als de gesprekken ernstig werden en de Arabieren met hun vele vragen, verzoeken, ja zelfs smeekbeden kwamen: Arabië en vooral Hadramaut was, zo'n achterlijk land; irrigatie was er

haast niet en dan nog bedroevend primitief. En vooral waren er geen vrede en veiligheid! De stammen oorloogden elkaar en het land was niet te bereizen, zo onveilig door struikrovers en plunderende benden. Van samenwerking voor de opbouw van het land was natuurlijk helemaal geen sprake. Dit zagen de Arabieren, die elders een kijkje hadden genomen, zeer duidelijk als het voornaamste struikelblok op de weg naar de vooruitgang. Konden de Hollanders nu hen in de wadi Hadramaut ook niet eens komen helpen net zoals ze het hadden gedaan met de volken van Java, Sumatra en al die andere eilanden? Kon Holland nu niet enkele of desnoods maar één van zijn voortreffelijke ambtenaren afstaan om hun eeuwige veten bij te leggen, om hun te helpen met het bestuur en te komen tot eendracht onder de stammen en daarmee de vrede en de welvaart over het land te brengen?

Dit klinkt ons, dunkt mij, niet onbekend in de oren. Hoë vele dringende smeekbeden zijn er voor de souvereiniteitsoverdracht niet tot de Nederlandse regering gericht door volken uit Indonesië, om hen te blijven helpen? En wát is er met al die verzoeken en smeekbeden gebeurd? De regeringsprullebak moest er op een gegeven ogenblik wel van overlopen, want de Ambonezen lopen thans in ons eigen land rond als genegeerde smeekbeden . . .)

Dit spontane Arabische verzoek bewijst eens te meer, dat geen Nederlander zich hoeft te schamen voor wat zijn voorvaderen met Indië deden, vóór het Indonesië kwam te heten. Het bewijst eveneens, welk een prachtig werk door Nederlanders verricht kan worden in de minder ontwikkelde gebieden, op de eigen Nederlandse manier en met de eigen Nederlandse krachten.

Voor al dit laatste is belangrijk, want er is een ontstellend verschil tussen de wijze van en de opvattingen omtrent zo'n ontwikkeling bij Nederland en het thans als richtlijn aanvaarde en gebruikte punt 4 van Truman, welk laatste aanwijsbare

politieke bijbedoelingen heeft. Ik wil in dit verband desnoods nog afstapen van wat er thans met Indonesië gebeurt en mij bepalen tot Hadramaut.

Het toeval wil namelijk, dat dezelfde Van der Meulen op het ogenblik in Centraal-Arabië vertoeft om een onderzoek in te stellen naar de invloed van de moderne Amerikaanse oliewinning aldaar op de bevolking van dat Middeleeuwse land. En nu beschrijft hij, hoe de Amerikanen daar, teneinde het volk te helpen, motorpomp hebben ingevoerd om het schaarse grondwater naar de oppervlakte te brengen. In dat vrijgevochten land echter, waar geen bestuur in onze zin bestaat, laten nu de rijken, die zich één of meerdere pompen kunnen aanschaffen, deze dag en nacht doorwerken en zij vestigen bloeiende lustoorden en tuinen in de grote stukken woestijn, die zij zodoende rijkelijk kunnen bevoeien. Dit spel is onverantwoordelijk, omdat het grondwaterpeil meter na meter zakt in de omgeving, zodat de nederzettingen der armen steeds moeilijker aan water kunnen komen en hun velden, hun vee en zij zelf verdorsten.

Als dit nog een paar jaar zo door gaat, dan zal dit woestijnland spoedig totaal onbewoonbaar worden en ook de kortstondige, dwaze welvaartsdroom der rijken zal eindigen in een grotesk drama.

Dit is wat ik bedoel met dat grote verschil, dat tussen Nederland en het bewierookte punt 4 van het Amerikaanse schema bestaat in de opvattingen omtrent de ontwikkeling van landen.

O Nederland, Nederland . . . kom toch tot jezelf. Weét en kén toch je grote verdiensten en stop ze niet weg in je stoffige kluizen van een historie, die je volkomen misplaatst wenst te vergeten en te verloochenen! Stél niet Nieuw-Guinea, noch Suriname, bloot aan de ontwikkelingsmethoden van de Verenigde Naties, doch draag je verantwoordelijkheid voor deze gebieden met trots en zelfrespect en voer die uit. Zelf! naar eigen inzicht en met eigen krachten!

HILL

PLANNEN en PRACTIJK

Wij weten, dat bij velen en bij verschillende verenigingen de wens bestaat van transmigratie van grote bevolkingsgroepen naar Nieuw-Guinea wanneer de status van dat onontgonnen eiland eindelijk en duidelijk door onze regering zal zijn vastgesteld. Eveneens, dat er dan sprake kan zijn van grootscheepse investeringen van maatschappijen.

Niets is minder waar en onverantwoordelijk dan dát. Het is bedroevend en beschamend het te moeten erkennen, maar in de vele jaren is er nog te weinig onderzocht en concreet in rapporten en adviezen vastgelegd omtrent bodemgesteldheid, mineralen, ertsen, boomsoorten, de mogelijkheden voor de visserij enz. enz., om een directe activiteit van grote groepen pioniers en ondernemingen aan te bevelen. Wanneer inderdaad de status van Nieuw-Guinea duidelijk en onomwonden zal zijn vastgesteld tegenover Indonesië en de gehele wereld, zullen er eerst intensieve onderzoeken moeten plaats vinden en de transmigratie zal voorlopig langs een geleide weg van strenge selectie en oordeelkundige leiding moeten geschieden. Nieuw-Guinea is voorlopig een groot vraagteken (dit is niet politiek bedoeld), het is aan de regering om via een ingrijpende wijziging in het bestuurs- en algemeen beleid hiervan een duidelijk en triomfantelijk uitroep te maken.

Een waarschuwing laat sobat Akoh uit Leeuwarden hieronder volgen:

Het zoveelste plan is in de eindeloze reeks van plannen voor Nieuw-Guinea, per A.N.P.-bericht bij het Nederlandse volk geïntroduceerd. De dagbladen die ik hier in het Noorden ontvang zwegen in alle talen hierover.

Wat voor plan is dit nu? Wel, er is een interparlementaire commissie aangewezen die zal moeten onderzoeken in hoeverre er de mogelijkheid bestaat om voor dit Rijksdeel te komen tot een gecoördineerd ontwikkelingsplan. Gedacht zal hierbij zeer waarschijnlijk worden aan de internationale hulp aan onontwikkelde en achtergebleven gebieden, het zgn. punt 4 van het programma van Truman. Alle bestaande en nimmer ten uitvoer gebrachte plannen ten spijt krijgen we nu weer voor de verandering een parlementaire commissie die de zaak wel eens zal onderzoeken. Hun plan zal waarschijnlijk een mengelmoes van alle bestaande plannen zijn, aangevuld met enige nieuwe ideeën en denkbeelden. Uit genoemd nieuwsbericht is mij niet duidelijk geworden of deze commissie een volledig plan moet opstellen dan wel alleen een rapport uitbrengen. Het laatste zal wel het geval zijn en als zodanig zal dit rapport wellicht alleen academische waarde hebben.

En ook al komt er voor Nieuw-Guinea een plan dat het nodig en waarop het recht heeft, dan nog zal het geheel afhangen van de mensen die het op Nieuw-Guinea in de praktijk zullen moeten brengen, of het inderdaad verwerkelijk zal worden. Voorlopig zijn er in het geheel geen

aanwijzingen, dat de huidige leiding plotseling wel in staat zou zijn een bepaald project tot een behoorlijk einde te brengen. Zoals gezegd, heeft Nieuw-Guinea vele plannen, groot en klein, gekend. Uitgevoerd is er echter praktisch niets. En wat men begon, werd een mislukking. Daarom kan een nieuw plan, hoe deugdelijk het er ook uitziet, ons niet tot enthousiasme wekken. Omdat ik weet dat nog steeds diezelfde mensen, die vele vorige plannen of onuitgevoerd hebben gelaten of erbarmelijk hebben laten mislukken, ook dit nieuwe plan uit zullen moeten voeren.

En zo lang het deze mensen zijn is er geen enkele reden om aan te nemen dat het nu wel zou gelukken.

De kwaal waar Nieuw-Guinea aan lijdt is niet een gebrek aan plannen, maar aan de juiste mensen op de juiste plaats. En dat mogen nu eens geen mensen zijn die denken te kunnen „freewheelen“ naar hun pensioen. Nieuw-Guinea en de Papoea's zijn te goed om een laatste stuntplaats te worden voor ambtenaren (de goede niet te na gesproken). Eén van de eerste eisen die een Gouvernement voor haar ambtenaren dient te stellen is die van volkomen vrijwilligheid.

Nieuw-Guinea kan geen ambtenaren gebruiken, die slechts door de idee, geld, veel geld te verdienen, bezeten zijn.

Daarom zal men terdege dienen te letten op het karakter van de uitgezonden mensen. Temeer daar deze ambtenaren in dagelijks contact ko-

men, althans diënen te komen, met de Papoea's. Daarom juist is de keus van deze mensen zo erg belangrijk. Hier kan men de eisen wat mentaliteit etc. betreft, nooit hoog genoeg stellen.

Ik merk dat ik op zijwegen terecht kom die me van mijn onderwerp afvoeren. Om dan terug te komen tot de kern: bij elk plan, bij elk rapport, bij elke discussie over het al of niet behouden van Nieuw-Guinea, dient men van te voren te weten wat dit land aan reserves heeft. Wel, om kort te gaan, men kan slechts gissingen maken en verwachtingen koesteren. Want aan bodemkundig onderzoek is nog niets definitiefs gedaan. Voorlopige onderzoeken in het Cycloop-gebergte naar nikkelertsen (aan oppervlakte erts) hadden tot resultaat, dat in een gebergte wat voorheen als ertsarm bekend stond, men nu tot geheel andere gedachten is gekomen. Het onderzoek, dat Resident van Eechoud met „geween en knersing der tanden“ voor elkaar heeft kunnen boksen in 1949, was echter van te korte tijdsduur om volledige inzichten in deze materie te geven. De analyses waren echter zeer gunstig. De ertsreserves konden echter niet worden bepaald daar dit diepteboringen en dus veel meer tijd vergt. Als bijzonderheid zij hierbij vermeld, dat de grondpalen van Mac Arthurs hoofdkwartier in de nikkel stonden.

Overigens liggen er zeer belangrijke geologische rapporten van Japanners en Amerikanen op het State Department in Washington en krijgt Nederland heus niet de belangrijkste gegevens in handen.

De structuurformatie van andere gebergten langs de Noordkust van Nieuw-Guinea wettigt een vermoeden in dezelfde richting. Voor dit alles is echter nodig een intensief onderzoek om te komen tot een bepaling van de ertsreserves. Wanneer men deze gegevens heeft, dan pas kan men overgaan tot het opstellen van een ontwikkelingsplan. Immers dan is er een basis aanwezig.

En alle plannen ten spijt zal het prutsen blijven, zolang men niet met kracht zich gaat toeleggen op dit onderzoek.

AKOH

Leeuwarden, Maart 1952

AANKLACHT:

HET MOERAS

Uit het „NIEUW SOERABAIASCH HANDELSBLAD" van 10 Maart 1952 nemen wij onderstaand verslag over. Het is het aangrijpende relaas van een mislukking, de vernietiging van hoop en vertrouwen. Het kan beschouwd worden als het relaas van honderden anderen en als de onderstreping van ons, meermalen geuite beschuldiging, dat er achter het Nieuw-Guinea „beleid" een opzet schuilt, die ons maant tot het sterkste verweer.

AAN BOORD van de „Baud" van de KPM, die zojuist op doorreis naar Djakarta is teruggekeerd van haar lijntrip naar Nieuw-Guinea, spraken wij gisteren met de heer Sl., een man, die op 5 December 1949 naar Manokwari vertrok met alle geld, dat hij door verkoop van zijn bedrijf hier bijeen had kunnen garen. Zijn doel was ginds, waar geen auto- of spoorwegen zijn en alles is aangewezen op watertransport, motorboten te gaan bouwen.

Bij zich droeg hij toen een brief van de gouverneur van dit oerwouden moerasland, waarin zijn overkomst betiteld werd als „een zegen voor land en volk van Nieuw-Guinea". Thans is de man, die ook hier immer bekend heeft gestaan als een zeer hard werker, volkomen gedesillusioneerde teruggekeerd met nog net voldoende geld om een eventuele reis naar Nederland te bekostigen.

Na de ervaringen, die hij in meer dan twee jaren ginds opdeed, heeft deze man slechts één qualificatie voor alle organisaties, die aansturen op transmigratie naar dat woeste gebied en voor degenen, die trachten vele goedgelovigen daartoe te verlokken: „Misdadig!"

De bewering als zouden vele transmigranten ginds niet willen werken en daarom in kommersvulle omstandigheden verkeren, wees hij resoluut van de hand. Natuurlijk zijn er luiwammes en branieschoppers, die graag met grote hoeden op en enorme kapmessen aan hun zij rondwandelen, maar die houding duurt slechts kort. Deze jongelieden — dat zijn meestal jongens tussen 16 en 20 jaar — voelen na korte tijd hun maag jeuken en dan is er slechts één alternatief: zeer hard werken of sterven.

Er wordt niet geluierd in dat land, integendeel. De kolonisten werken er beestachtig hard, maar het is alles vergeefs. Er is geen sprake van enige hulp of zelfs maar „let go", maar wel van grote ambtelijke tegenwerking en enorme bureaucratie, zelfs allerwege corruptie. Wie daaraan meedoet, kan het aardig redden, maar wie eerlijk wil blijven en door eigen kracht iets tracht te bereiken, loopt zich te pletter. Zo althans liggen de

verhoudingen aan de zuidkust en in de Vogelkop. In Hollandia gaat het iets beter, maar reeds in Sarmi (een plaatsje aan de kust vóór Biak, de haven van deze stad) heersen onbeschrijflijke toestanden.

Het is daar niets ongewoons, dat een gezin van vier volwassen mensen onder twee zinken platen tussen vier bamboepalen leeft, dat de kinderen blootsvoets naar school gaan en bij wijze van ontbijt en middagmaal ketela- of boombladeren eten. De tani diep in Midden-Java woont en leeft beter dan het gros der kolonisten ginds, aldus onze zegsman.

Dit werd bevestigd door een tweetal jongelui, dat uit Sarmi herwaarts gevlucht is en zich eveneens op de „Baud" op weg naar Djakarta bevindt.

Er is tegenwoordig sprake van rijst-distributie van gouvernementswege, doch de rijst blijft in de schuren liggen, omdat 80% van de bewoners niet eens in staat is de distributieprij van dit voedsel te betalen.

Dat leek ons sterk, want tenslotte zijn de meeste Nieuw-Guinea-gangers door verkoop van hun hele have en goed erin geslaagd met een aardig spaarduitje ginds te arriveren. Volgens de bekendmakingen van de toenmalige Nederlandse regering zou dit Javasche Bank-papier, voorzien van een stempel van het N.G.-gouvernement, een koers van 1 : 1 hebben tegenover de Nederlandse gulden. Wat is er dan van dit geld geworden? Niet veel. In de loop van Maart 1950 werd plotseling alle geld geblokkeerd. Ieder moest zijn geld inleveren. Nog steeds werd gezegd, dat het ingeleverde bedrag ten volle getourneerd zou worden. Na enige tijd kreeg men 25% van het ingeleverde bedrag uitbetaald, wederom onder genoemde toezegging. Er kwam tot op heden echter geen cent meer van terug. Vóór December kwam plotseling de mededeling, dat er nogmaals 15% terugbetaald zou worden, doch dit betrof, schrik niet, . . . de slotuitkering. Met andere woorden: 60% verbeurd, „gone"! Deze 15% moeten echter nog uitgekeerd worden.

Ziedaar de eerste grote oorzaak van het geldgebrek onder de kolonisten. Een tweede is de scherpe

krapgeld-politiek die het gouvernement er uitvoert en op grond waarvan het prachtigste initiatief in de kiem gesmoord wordt met het bescheid: „bezuiniging, geen fondsen beschikbaar".

Want alles, wat men er wil ondernemen, heeft de goedkeuring van een lange rij — duidelijker: vicieuze cirkel — ambtenaren nodig, waarvan niet weinigen wegens ongeschiktheid e.d. uit Java weggedirigeerd zijn. Overigens kan een ambtenaar moeilijk een vademecum voor technische aangelegenheden zijn. En behalve het ambtelijke apparaat komen daar de stam- en dessahoofden van de autochthone bevolking aan te pas.

Want er mag geen boom gekapt worden zonder goedkeuring van alle betrokken bewoners. Zelfs het personeel van het gouvernementsvaartuig „Jan Marius" wordt meer dan eens bij de hoogste gezagsdragers ontboden voor een réprimande wegens het vissen (ten behoeve van het gezagsapparaat) binnen tien mijlen uit de kust. De plaatselijke bevolking acht zich dan bedreigd in de visstand (één van haar voornaamste bronnen van inkomsten) en dient prompt klachten in.

Aldus heeft men weken nodig om toestemming te krijgen voor het verrichten van een werkje van één dag.

Nog een gevolg van de kommersvulle toestand van vele kolonisten (ondanks hun geploeter) is de plannenrijkdom van diverse ambtelijke instanties, gepaard aan onnauwkeurigheid van dezelfde of andere instanties. Het is reeds vaak voorgekomen, dat men een kolonist na ellenlange adviezen eindelijk een stuk grond toeweest en zodra hij er met dag en nacht werken een draaglijk dak boven zijn hoofd gebouwd had, plotseling te kennen gaf: „Verdwijnen, want deze grond is bestemd voor" . . . (een of ander duur klin-kend plan). Wat betekende: geld kwijt en geheel opnieuw beginnen. Wat er dan gebouwd was, verviel aan Jan Gouvernement; wie een erg grote mond opzette en poot-aan speelde, kon er nog weleens een grijpstuiver voor terugkrijgen.

Zo liet men ginds een zakenman, nadat hij op z'n eentje de rimboe omgehakt en zijn woning en werkplaatsen had opgezet, juist toen hij op het punt stond te gaan draaien, naar de overzijde van de baai verhuizen om opnieuw te beginnen. Motief: wij hebben uw grond nodig voor de uitvoering van onze havenplannen. Een

haven voor een kampong als Manokwari, waar eens per maand een boot binnenloopt!!!!

En dan had men weer plannen voor „stadsverfraaiing en stadsuitbreiding“, waar men beter kon beginnen met een behoorlijke weg aan te leggen, teneinde niet langer tot de knieën in de modder weg te zinken.

Maar de kolonisatieverenigingen spreken met veel vuur „het land van belofte“, als zij over dit oerwoud- en moerasland spreken (in letterlijke en overdachtelijke zin). Wel, dat is het, als men aan het laatste woord een „n“ toevoegt. Aan beloften geen gebrek; die worden met duizenden gedaan, maar even vlot vergeten.

Verder komt het meermalen voor, dat als iemand de hem toegewezen grond wil betreden, hij tot de verbijsterende conclusie moet komen, dat deze reeds eerder door dezelfde instantie aan een andere gegadigde was uitgegeven. „Sorry, vergeten . . .“

Is het te verwonderen, dat de mensen, die onder dergelijke omstandigheden moeten leven, zich ergerden, toen de Nederlandse regering de bevolking van de overstroomde Povlakte in Italië tweehonderd prima koeien cadeau deed, terwijl zij haar eigen landgenoten, die zich hier doodploeteren, zelfs geen geit afstaat?!

Er zijn waarachtig niet de slechtsten van ons volk, die zich daar een nieuw bestaan trachten te verwerven! Neem een man als „Kees van Noorden“, het vroegere hoofd van de cultuurschool te Malang, die dit gevestigde bestaan in de steek liet voor een stroom beloften van de Nederlandse regering om ginds te gaan werken. O, aan beloften en loftuitingen geen gebrek. Maar ook hij is geruïneerd. Want hij moest geld lenen van het gouvernement om een stukje grond te kunnen bewerken, een huisje te bouwen en moeizaam pitje voor pitje mais en tabak uit te planten. De oogst lukte, maar toen was 'n nieuwe lening nodig voor een droogschuurtje. En dat brandde na enige dagen af met de hele oogst erin. Maar het gouvernement wil zijn centen terughebben. Van Noorden plant weer pit voor pit mais uit en zit zó diep in de schuld bij de regering, dat hij er wellicht nooit meer uitkomt, al zouden er geen tegenslagen meer komen.

Door het uitvallen van verbindingen is ook de grotentecultuur vrijwel ten dode gedoemd. Toen de KL nog in Manokwari en Sorong zat, landde de KLM er tweemaal per week. Nu komen de stalen vogels er in het geheel niet meer en zit men minstens zes weken op de post te wachten. Eerder voer de KPM er tweemaal per week van Sorong naar Manokwari, Biak en Hollandia vice versa. Dezelfde boot, de „Kalianget“,

vaart nu eenmaal in de drie weken en de „Baud“ komt er eens per zes weken. Daarmee is de groente-afvoer van Manokwari — waar deze een belangrijk deel bijdraagt in het levensonderhoud van de kolonisten — naar Sorong en Biak onmogelijk geworden. En wie bij de voortdurend stijgende levenskosten zijn kooltje met vijf centen in prijs verhoogt, maakt een vlotte kans op f 25,— boete!!

Maar het bedrijf, dat daar het monopolie van de handel heeft, durft zijn prijzen van de ene op de andere dag te verdubbelen en blijft ongestraft. En bedorven waar wordt niet teruggenomen. Vandaar in acht maanden drie en een half miljoen winst.

Maar de grootste houtzagerij van Nieuw-Guinea, die met een kapitaal van twee ton begon, heeft nog slechts twee jongens in dienst en die eten er drie maal daags, omdat er eenvoudig niet genoeg geld is om henzelf hun voedsel te doen bekostigen.

Kort gezegd kan men stellen, dat de enigen, die het ginds goed maken, degenen zijn die tot de toppen van het logge ambtenarenapparaat behoren en de enkelen, die het met 25% van hun bezittingen hebben weten te rekken.

Ook al heeft men kapitaalkrachtige familie in Nederland bereikt men niets, want het overmaken van geld van Nederland naar Nieuw-Guinea is uitgesloten. De omgekeerde richting is ongelimiteerd toegestaan. Een grote moeilijkheid is voorts, dat men alles zelf moet doen, want de plaatselijke bevolking steekt geen hand uit. En als er eens één wil werken, dan eist hij minstens hetzelfde salaris als zijn chef heeft! Daartegenover werd ons de arbeidsprestatie van de volwassen Iriaan beschreven als 1/5 van

een gemiddelde Javaanse jongen . . .

Wij willen volstaan met één voorbeeld van de merkwaardige bestuursvoering ginds. Pastoor Keizer, een onder alle kolonisten zeer gezien man, is er eindelijk in geslaagd in Manokwari een R.K. school te openen. Zodra deze geopend zou worden, wilde het gouvernement zijn eigen school in die plaats sluiten . . . bij wijze van bezuiniging. Het onmiddellijk verrijzende protest bij de niet-katholieke bevolking verhinderde dit evenwel.

Intussen is er ginds geen pers, die al deze wantoestanden aan de kaak kan stellen. En zolang critiek onmogelijk is, woekert het kwaad onverminderd verder.

Uit dit alles doemt echter één grote vraag op: wat wil de Nederlandse regering met Nieuw-Guinea? Waarom wordt ieder initiatief in de kiem gesmoord? Waarom wordt het zakenleven onmogelijk gemaakt? Waarom wordt zelfs het normale leven onmogelijk gemaakt?

Dat ligt niet uitsluitend aan onbekwame en corrupte ambtenaren. Er zijn ook integre en eerlijke mannen onder, die slechts het beste voor hebben. Maar zij worden geremd en krijgen al spoedig te horen, dat zij wat minder voortvarend moeten zijn, als zij hun baantje nog wat langer wensen te behouden.

Want als de Nederlandse regering eigenlijk niet weet wat zij wil met dit gebied en inwendig nog steeds op twee gedachten hinkt, kan ze daar het beste openlijk voor uitkomen. Terwille van het lot van velen, die alle bruggen achter zich hebben afgebroken om ginds opnieuw te starten. Want onzekerheid is de grootste vijand van ieder initiatief en blust elke creatieve wil.

Drie maanden geleden publiceerden wij deze foto. In drie maanden kan veel gebeuren, deze tent had een huis kunnen zijn in een beplante tuin. Maar niet onder dit beleid. Zolang dit beleid er is, zal dit tentzeil aangevreten worden door de letterlijke moerasdampen, en het vertrouwen dat onder dit tentzeil leeft, gesloopt door de dampen uit het beleids-moeras.

Wat gebeurt er toch met Nieuw-Guinea?

Wij nemen uit het hiervoor gepubliceerde verslag van het „Nieuw Soerabaiasche Handelsblad” de vragen over: „Wat wil de Nederlandse regering met Nieuw-Guinea? Waarom wordt ieder initiatief in de kiem gesmoord? Waarom wordt het zakenleven onmogelijk gemaakt? Waarom wordt zelfs het normale leven onmogelijk gemaakt?”

HET ANTWOORD ligt besloten in het „beleid”, dat na de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië zich steeds duidelijker ten aanzien van Nieuw-Guinea aftekent. Was er tot dat tijdstip door de Nederlandse regering een algemeen beleid gevoerd van voldongen feiten in verschillende uitermate belangrijke zaken, — het was ook met Nieuw-Guinea zo ver gekomen wanneer niet in de Kamers en bij het Nederlandse volk een duidelijk misnoegen was ontstaan. Ook met het oog op de komende verkiezingen moest derhalve een andere, minder opvallende weg bewandeld worden.

Onloochenbare feiten wijzen er op, dat met alle middelen sinds de soevereiniteitsoverdracht er naar gestreefd wordt, zowel tegenover het eigen volk als tegenover de buitenwereld de indruk te wekken, dat Nederland niet bij machte is, Nieuw-Guinea te pacificeren.

In Nederland moest de indruk blijven, dat Nieuw-Guinea een mensvijandig en gevloekt land is, daarbij een zeer arm land, de enorme kos-

ten en moeite onwaardig die er aan besteed zullen moeten worden. De onderzoeken naar exploitatiemogelijkheden, zo noodzakelijk om tot de concrete rapporten te komen voor de aspirant-kolonisten en ondernemers, werden alleen op papier verricht; de hulp aan kolonisten en andere pioniers werd stelselmatig onthouden dan wel onmogelijk gemaakt door de bureaucratie; alles, wat slechts enigermate de atmosfeer zou kunnen verhelderen en de kwade naam van Nieuw-Guinea had kunnen terugbrengen tot normale proporties, werd nagelaten. Dit alles had de gewenste uitslag en culmineerde in de bittere ontgoocheling van honderden pioniers en kleine ondernemers die, tenslotte geestelijk gekraakt, de strijd opgaven en berooid en gedemoraliseerd, het land de rug toekeerden. Hun verhalen zijn de enige, die uit Nieuw-Guinea ons en de buitenwereld bereiken.

Daarbij zwijgt de regeringsvoorlichtingsdienst in alle talen over Nieuw-Guinea, zowel in eigen als in het buitenland. In dit vacuüm vallen de beschuldigende verhalen over het grote fiasco als even zovele bewijzen, als zou Nederland geheel onmachtig zijn, Nieuw-Guinea open te leggen.

De wensen van het Papoea-volk worden met een beleefde glimlach aangehoord en . . . gedeponereerd. Kijk eens, wanneer het telkens opnieuw blijkt, welk een hoge waarde de Verenigde Naties hechten aan de ervaring van Nederlandse krachten bij de hulpverlening aan onontwikkelde landen, wrijft Nederland zich verwaten in de handen en dan is het zich

duchtig bewust van de prachtige krachten die er in ons volk schuilen. Doch wanneer het om Nieuw-Guinea (en Suriname) gaat, volgt het schijngebaar van machteloosheid en wordt er gewezen op de grote mislukking, die Nieuw-Guinea tot heden was en is. Op deze wijze moet de wereld wel de overtuiging krijgen, dat Nederland niet meer het zedelijke en morele recht heeft, het bestuur over Nieuw-Guinea te blijven voeren.

Er is op ontstellende wijze gesold met het Nederlandse en Papoea-belang en het kan er bij ons niet in, dat dit alleen te wijten is aan incompetentie. Een dergelijke schrikbarende reeks van mislukkingen, zoals Nederland in zijn lange pacificatie-praktijk niet heeft geteld, kan alleen ontstaan uit een voor-opgezet doel en dat doel moet, ons inziens en naar de feiten het aanwijzen, de overdracht van de soevereiniteit over Nieuw-Guinea zijn, hetzij aan een gemengde commissie, hetzij aan de supervisie van de Verenigde Naties.

Hiertegen past het duidelijkste protest.

Een protest dat wij ons mogen veroorloven omdat wij de vaste overtuiging hebben, dat Nederland zeer zeker nog over de nodige krachten en mogelijkheden beschikt, om haar grote taak ten aanzien van Nieuw-Guinea en de Papoea uit te voeren. De overtuiging, dat dit zichzelf direct zal bewijzen, zodra de regering een duidelijk standpunt bepaalt, en, tengevolge van dat standpunt, ook radicale wijzigingen doorvoert in het tot dusver gevoerde beleid, zowel in Den Haag als in Hollandia. Vooral dit laatste is belangrijk, het is het begin en het einde van alle ellende.

Dit zal niet te lang meer op zich moeten laten wachten. De grote onzekerheid bréékt op dit ogenblik reeds de laatste restanten van de geestelijke weerbaarheid ginds, het drijft een boos en bitter vermoeden in de gedachtenwereld van de Papoea-stammen en leidt de onderlinge verhoudingen naar het scherp van het dodelijke mes van de vete.

Wij kunnen er binnenkort iets positiefs tegen doen. Die kans is er, wanneer de politieke partijen met hun programma's voor de verkiezingen komen. Kijk welke partijen Nieuw-Guinea hebben opgenomen in hun programma; bestudeer daarbij de kandidatenlijst en denk even terug aan alles wat er gebeurd is in de afgelopen jaren, concludeer daaruit of de behartiging van het Nieuw-Guinea-belang inderdaad in goede handen zal komen, of dat dit belang weer alleen maar misbruikt wordt als een verkiezings-lokmiddel.

Neut: „Nou moe! . . . de openbare verkoop gaat niet door!” . . .

Taaie: „Souw 't soms 'n onderhanse verkoop geworre zijn?” . . .

REDDEND IDEALISME

Er is in dit nummer veel bitters geschreven van Nieuw-Guinea. Wij schamen er ons als Nederlanders voor, dit te moeten doen, maar dit doet niets af van de noodzakelijkheid, dat het gebeuren moet. Nederland en het Nederlandse volk hebben een onloochenbare en onafwijsbare verplichting jegens Nieuw-Guinea, de Papoea en de Nederlandse pioniers ginds; wij wensen deze plicht te erkennen en ten volle na te komen. Dit zal niet alleen in woorden, doch ogenblikkelijk ook in daden blijken, zodra wij daartoe de gelegenheid hebben en die gelegenheid zal er zijn, wanneer tegenover de gehele wereld de duidelijke verklaring zal zijn afgelegd, dat de soevereiniteit over Westelijk Nieuw-Guinea onverkort aan Nederland blijft tot het tijdstip, dat de autochtonen rijp zijn voor zelfbestuur.

Een ieder, die de omstandigheden in Nieuw-Guinea kent en het wel meent met de toekomst van dat overzeese rijkdeel, ziet en weet, dat er iets volslagen mis is met het tot dusver gevoerde beleid, zowel in Den Haag als ginds. Dit wanbeleid is de oorzaak van alle kwaad, alle achterstand, alle uitzichtloosheid, van alle bittere woorden die er gesproken en geschreven zijn.

Er is een uitweg; het is een even korte als radicale uitweg: dit beleid zal gewijzigd moeten worden. Voor Nieuw-Guinea betekent dit, dat bureaucratie zal moeten plaatsmaken voor de dynamische dadendrang, die niet gekluisterd is aan schrijftafels en reglementen. Er zal een leiding moeten komen, die tegelijk hard en mild is, die er niet zit om de pensioenjaren naar het „Indische” schabloon „vol” te maken, die gegrepen is en geleid wordt door een gezonde dosis idealisme en liefde voor land en volk.

Over deze leiding kan de Nederlandse regering beschikken. Nu direct: het is de figuur van de oud-resident Jan van Eechoud. Deze man heeft alle capaciteiten om de impasse, waarin Nieuw-Guinea, de Papoea en de Nederlandse pionier in dreigen tenonder te gaan, te doorbreken. Hij heeft het voordeel, niet uit het vooroorlogse corps Binnenlands Bestuur voort te komen; dit bedoelt geen onplezierige opmerking aan dit prachtige corps te zijn, doch duidelijk het verschil aan te tonen dat bestaan moet tussen de bestuursopvattingen en -methoden voor Nieuw-Guinea en het vooroorlogse Indië met uitzondering van de afgelegenste uithoeken der buitenbezittingen. Nieuw-Guinea vraagt boslopers en „Vaders der Papoea's”, geen „toean besars” met een kast vol gala-uniformen en receptie-besognes. Van Eechoud is zo'n bosloper en „Vader der Papoea's”; als politiecommissaris met een langdurige Nieuw-Guinea-praktijk (de langste die één Nederlandse ambtenaar kent) heeft hij land en volk leren kennen als geen ander. Hij heeft het vertrouwen en de genegenheid van de stammen verworven door zijn vertrouwen en genegenheid voor hun. Hij is een krachtfiguur en daarbij een idealist, die in de ontwikkeling van Nieuw-Guinea en de Papoea een roeping ziet.

Wij willen hier niets verder aan toevoegen, doch hemzelf aan het woord laten, het woord dat hij aan het Nederlandse volk meegaf in „Vergeten Aarde”, zijn voortreffelijk boek over het land, dat wij zo graag aan zijn kundige en bezielende leiding zouden willen zien toevertrouwd; achter deze woorden staan zijn figuur en geest getekend.

Wij nemen na alle bitterheden graag deze woorden over, óók als een bevestiging voor alle ploeters en gedesillusioneerden ginds en als een leidraad voor allen, die er nu of in de toekomst heen gaan.

NIEUW-GUINEA is een land van mysterie. Achter grimmige bergruggen, in nevelen gehuld, liggen uitgestrekte valleien, waarin slechts het vliegtuig ons een blik gunde en die bewoond worden door mensen, die straks de grote sprong te maken hebben van het stenen tijdperk naar onze eeuw van techniek. Een sprong van luttele jaren over een tijdperk, dat bij ons duizenden jaren duurde. In stinkende sago-moerassen en dichte oerwouden leven „wildern”, die slechts bij geruchten of door legenden weten van het bestaan van blanken. In een, in het licht van hun geschiedenis gezien, kort tijdsbestek zullen zij worden opgenomen in de

grote „broederschap der mensen”.

Tot hun geluk of ongeluk? Dat ligt in de hand van ons, die hen uit hun isolement komen verlossen.

De tijd spoedt voort voor de mens die de tijd voor verandering kan meten. Voor Nieuw-Guinea bestond geen tijd. Nieuw-Guinea bleef in de duisternis der tijden zichzelf gelijk. Zijn sterrenhemel omspannt hetzelfde deel als vele eeuwen geleden. Een boom viel om door ouderdom, een nieuwe groeide op; een mens stierf, een nieuwe werd geboren; het beeld veranderde niet.

Hebben 's werelds grote stromingen Nieuw-Guinea ooit beroerd? Waar

vandaan kwam de Papoea? Wij weten het niet. Maar wat hij ook geweest moge zijn, waar zijn bakermat ook lag, zijn land werd afgesneden van de menselijke gemeenschap en eenzaam vocht hij de strijd om het bestaan, ongesteund door vruchtbare cultuurcontacten.

Vijftien eeuwen van onze Christelijke jaartelling verlieden, voordat hij ontdekt werd door de Westelijke wereld. En nogmaals driehonderdvijftig jaren gingen voorbij voordat de eerste predikers de boodschap van het Licht in zijn duisternis kwamen brengen.

Maar het waren alleen de brenghers van Gods Woord, die zich het lot van de Papoea aantrokken. Immers, slechts de zucht naar macht en gewin had Nieuw-Guinea gebracht binnen de grenzen van 't Nederlandse rijk en het bezit zonder meer werd voldoende geacht, zolang men meende er geen baten te kunnen vinden. Bovendien was het land zo woest, waren zijn bewoners zo onbeschaafd, was de taak elders nog zo veelomvattend. Belangstelling toonden we slechts wanneer anderen er het oog op lieten vallen, maar overigens bleef het wat het was: een land van donker mysterie, een terrein voor avonturiers en voor avonturiers alleen. Nederland zag geen taak in Nieuw-Guinea.

Eerst in 1898 werden de eerste bestuursposten gevestigd. Niet uit idealisme, maar omdat onze nabuur dreigde zelf de pacificatie op ons gebied ter hand te nemen, toen de rooftochten der „Nederlandse onderdanen” zich tot ver over de grens uitstrekten.

Slechts langzaam, heel langzaam brak het besef zich baan, dat wij ook aan dit land iets verschuldigd waren. Men begon te begrijpen dat de kaart van dit gebied, waarop rond een grote witte plek (het gehele binnenland) slechts enkele kustlijnen prijken, een permanente aanklacht tegen ons was.

Mannen van de daad kwamen naar Nieuw-Guinea en vatten de zware taak aan. Doch telkens werd het mooie werk onderbroken en zonk het land terug in het duister, werd het weer het land van „woeste wildern”, van „koppensnellers”, van „kannibalen en paradijsvogels”. Het was een land, waar plaatsingen van ambtenaren veelal strafoverplaatsingen waren of laatste kansen voor overigens ongeschikt bevonden krachten. Waar in het gunstigste geval eens per maand (gewoonlijk eens per twee

maanden) een bootverbinding was en men zich in de tussentijd van God en de mensen verlaten voelde. Waar men geen fatsoenlijke huisvesting had, waar medische verzorging beperkt bleef tot minder dan het uiterste minimum en waar niemand ontsnapte aan de greep van malaria en morele depressie.

Was het wonder dat Nieuw-Guinea een gevloekt land werd? Dat elke ambtenaar zijn plaatsing daar trachtte te voorkomen of anders zijn uiterste best deed om er zo spoedig mogelijk weg te komen? Dat zelfs de weinige ambitieuze ambtenaren die ambitie snel verloren in een ressort, waar nooit geld voor enige verbetering beschikbaar was, en waar zelfs geen transportmiddelen waren om het te leren kennen.

Velen vonden er hun graf tengevolge van klimaat en ziekten. Zonder uitzondering kwam elke ambtenaar in de greep der energie-fnuiken-de malaria en niet weinigen verliezen het land met een geknakte gezondheid, verbittering in het hart. Tallozen vonden de dood op gevaarlijke tochten door onbekend gebied, in de kokende draaikolken van de Mamberamo, door pijlen van verraderlijke Papoea's, door dysenterie, beri-beri, malaria en zwartwaterkoorts.

Ten koste van zulke offers kregen wij enige elementaire kennis van dit land en wat gegevens, waarop plannen voor ontwikkeling zouden kunnen worden gebaseerd. „Zouden kunnen”. Want wij maakten die plannen niet. Wij verzuimden het onderzoek voort te zetten, noodzakelijk om met vrucht de ontwikkeling ter hand te kunnen nemen. Zelfs de jaren na de tweede wereldoorlog brachten het inzicht niet, ondanks de rol die Nieuw-Guinea in deze oorlog had gespeeld. Het land werd weer, gelijk vroeger, beschouwd als het laatste en onbelangrijkste gebied van Indonesië. Men had er tijd noch belangstelling voor.

Nieuw-Guinea is 'n woest, onontgonnen land, met een achterlijke bevolking. Zeker; maar wij dienen te beseffen, dat dit onze schuld is. Wij vergaten het. Wij keken er niet naar om. Wij verzuimden alle kansen en betalen daar nu voor. Onwetend omtrent de hulpbronnen van 't land zitten we nu met een achterlijke bevolking, die de weg der beschaving reeds voor een goed deel had kunnen afleggen, als wij ons daar de moeite voor hadden gegeven.

Wij hebben de verantwoordelijkheid gedragen voor de Papoea, lange tijd. Wij deden hem onrecht door hem te vergeten. Wij meenden aan

zijn land niets te kunnen verdienen. O zeker, wij lieten Missie en Zending toe en steunden die zelfs met subsidie; wij brachten godsdienst en onderwijs. Maar godsdienst en onderwijs zijn van weinig waarde wanneer niet de materiële omstandigheden de beleving van die godsdienst en het toepassen van dat onderwijs op het dagelijks leven mogelijk maken. Wij brachten de Papoea in materieel opzicht geen stap vooruit. Het behoeft dus niet te verwonderen, dat ook de geestelijke ontwikkeling weinig vordering maakten.

Nieuw-Guinea treedt thans een nieuwe phase in. Wij zouden kunnen spreken over een voortzetting van onze taak, maar zuiverder is het inderdaad te spreken van „een nieuwe opdracht”. Want als wij een toekomst willen brengen aan dat land, dan zullen wij een streep moeten zetten onder dat halfslachtige verleden en opnieuw beginnen, om ook hier te geven een „grootse demonstratie van Nederlands vernuft en energie”. Nieuw-Guinea is een hard en moeilijk land: „Een verschrikkelijk land, door de blanke bitter vervloekt als hij er leeft, doch voor diezelfde blanke, wanneer hij het verlaten heeft, een schier ondragelijk verlangen.” Die het werkelijk leerde kennen, zal moeten beamen: de vloek en het verlangen. Wie eens gegrepen is door de geest van Nieuw-Guinea wordt niet meer losgelaten. Wie eens de schone taak voor zich zag dit land uit de oertijd, van de grond af aan, binnen te leiden in de beschaving en het op te bouwen tot volle wasdom, is niet bevreesd voor ontberingen en moeilijkheden. Maar pioniers zijn daarvoor nodig. Want men moge

trachten in de toekomst te zien en beelden op te roepen van lieflijke landouwen, welvarende dorpen en autostrada's: de werkelijkheid van thans is een vijandige jungle en een bevolking, die als een schaduw van het verleden in het heden leeft. Dit land leert men niet kennen door de kaart te bekijken in een gerieflijk kantoor; door er over heen te vliegen. Maar men leert het kennen door de jungle binnen te trekken, door in de donkerste schuilhoeken van het oerwoud de bevolking op te zoeken. dat vraagt pioniers, sterke mannen met karakters, die in het vinden van die bevolking en de taak die daar is weggelegd hun blijde vergoeding vinden voor ontberingen en vermoeienissen. Maar dat vraagt een brandend idealisme.

In Nieuw-Guinea ligt een taak. Niet alleen voor een aantal ambtenaren, maar voor gans een volk. De Gouden Eeuw ontleende zijn glans en luister niet aan enkele personen. Tromp en de Ruyter waren geen eenzame figuren in een stervende tijd. De geest van Jan Pieterszoon Coen, het „dispereert niet”, de voortvarendheid en durf van onze grote ontdekkingsreizigers ontstonden in het bruisende leven van geheel het Nederlandse volk, dat zijn energie stelde achter deze coryphaeën van Neerlandse glorie.

Deze geest dient ook nu vaardig te zijn over ons volk, dat uit zijn innerlijke kracht de pioniers zal moeten opbrengen die Nieuw-Guinea nodig heeft; zoals het vroeger de pioniers opbracht, die de zeeën veroverden en de vlag der Zeven Provinciën plantten in alle werelddelen. De pio-

De kusten van Tanah-Papoea staan open. Nederland kan er nog idealisme en zweet binnenbrengen om er een schone toekomst uit terug te winnen

niers, die Nederland groot maakten in alles waarin een klein land groot kan zijn.

Zonder een sprank van diezelfde geest, die het werk moet bevruchten, is de arbeid in Nieuw-Guinea nutteloos. Nederland dient de morele kracht te bezitten om de mannen en vrouwen voort te brengen, die daar in de uithoeken der wereld hun energie geven en veel van wat het leven hun te bieden heeft offeren, om een toekomst te bouwen voor de Papoea . . . en voor de Nederlander. Maar dan moet Nederland ook de kracht bezitten om de idealen van deze pioniers mede te beleven; om mede te offeren, opdat het werk vrucht drage. Ik wil vooral denken aan alle dappere vrouwen, die op eenzame buitenposten in Nieuw-Guinea op hun wijze het toonbeeld zijn van Nederlands grootheid. Zij hebben veel geofferd en ze deden het blijmoedig. Ze lieten achter zich het gerief van de grote stad: gas, electriciteit, bioscopen, theaters en gezelschap, om zich te gaan begraven in bestuursvestigingen, die niet meer zijn dan uit het oerwoud weggekapt stukken. Zij droegen daar de lasten van het moederschap en voedden er hun kinderen op. En zij waren er de steun van hun echtgenoten, die aan deze bron dagelijks de kracht vonden om hun zware taak voort te zetten. Zij zijn pioniersvrouwen in de ware zin van het woord.

Nieuw-Guine gaat zijn eerste schreden zetten op de weg der ontwikkeling. Nog steeds is het een land van moerassen en bossen, zoals Nederland tweeduizend jaar geleden. Van grote groepen der bevolking weten wij alleen nog maar, dat ze bestaan; zij kwamen nog niet in aanraking met onze cultuur. Voor deze groepen zal het in letterlijke zin een overgang zijn van het stenen naar het atoomtijdperk.

Er ligt een grote taak, die al onze energie zal vragen. Wij zullen vele jaren nodig hebben om deze taak te volbrengen. Lang zal het duren eer de Papoea in staat zal zijn zelfstandig het erfdeel te beheren, dat wij voor hem bewaard hebben. In deze jaren zullen Nederlanders en Papoea's samenwerken om Nieuw-Guinea tot welvaart te brengen, tot beider voordeel.

De Papoea heeft vol vertrouwen zijn toekomst in onze handen gelegd. Hij verwacht van de Nederlander, dat deze hem op de weg zal voeren, die leidt naar ontwikkeling en vooruitgang. Hij verwacht dit van ons, zoals een kind naar vader op ziet.

Nederland aanvaarde de taak. Van ganser harte!

Beste mensen,

Onze aalmoezenier, Pater STOKMAN, Majoor en Hoofd R.K. Geestelijke Verzorging Landmacht Nieuw-Guinea, was vroeger aalmoezenier in Indonesië van het 433e. Dat goeie, ouwe bataljon bestond grotendeels uit Limburgse jongens; wie herinnert zich bijv. Jan aJnsen, zoon van „den olde” Jansen niet? Nou, die Pater dan, heeft eerst veertien jaar tussen de Mongolen in China gezeten en heeft zijn vege lijf te elfder ure kunnen redden; toen werd hij „Aal” bij het 433e en toen hij eindelijk dacht, dat hem, na die Mongolen en het 433e, niets meer kon gebeuren, kwam hij naar Nieuw-Guinea en nu pas is de boot goed aan!

Nog steeds worstelende met zielen en thans ook nog met ijzeren balken en golfplaten, bouwt hij op Ifar een kerk en een zo noodzakelijk Militair Tehuis. En nog minder als in Nieuw-Guinea, valt dit hier niet mee, want wat we op de buitenposten in Indië tenminste nog bij elkaar konden scharrelen, mankeert hier. „En tóch komt 't voor mekaar!”, heeft hij gegarandeerd en dan gebeurt 't ook, want als vanouds „ram'tie er weer op los!”

Kijk's mensen, en vooral jullie, ouwe makkers van het 433e! vertellen jullie me 's wat een Militair Tehuis in de tropen zónder 't kouwe drankje, 't zij bier, limoen of een stroopje is? Is dat niet als een bren zonder scherpe piepers? Is dat niet waardeloos? Is dat niet om gewezen en knersing der tanden te laten horen? Noù dan! . . .

Há, . . . hoor ik daar al niet wat? Hoor ik jullie daar niet mompelen: „Die Aal móet natuurlijk een FLESSENKOELER hebben!” Zo is 't nou en niet anders, . . . en het gironummer is:

159709, PATER STOKMAN, VUGHT

Wel, . . . nu weet ik zeker dat onze Aal zijn flessenkoeler krijgt! En dat jullie alvast hartelijk bedankt worden door hem en álle stof- en blubbertrappers hier, dat begripen jullie wel!

Ifar (Ned. Nw.-Guinea), L.B., Elt.

De brief van het „nette Remunjse jóng uit Ifar spreekt voor zichzelf. Mensen, kijk even naar de foto hiernaast, genomen ergens aan de kust van het Sentaniemeer. Prachtig-mooi, . . . waf? maar ook bloedheet. En daar ploeteren en zweten sobats van ons op hun nationale missie en daar ploetert en zweet een machtige Aalmoezenier op zijn Christelijke missie. Als 't nou toch alleen maar gaat om een frigidaire, om hem van één knagende obsessie af te helpen, dan kómt dat ding er toch? De man één kouwe pijp minder en dan zijn we er! . . .

Atlantisch of Europees Leger?

In het nummer van 27 Februari alarmeerde Dr. Verbrugh ons voor de morele en andere gevaren, welke verbonden zijn aan een Europees leger. Hierop kregen wij verschillende brieven binnen, waarvan de strekkingen waarschijnlijk het best tot uitdrukking komen in onderstaande passage uit de soerat van sobat J. S. te Scheveningen:

„1. Dr. V. heeft absoluut gelijk wanneer hij opmerkt dat de vergelijking Verenigde Staten van Amerika—Verenigde Staten van Europa niet opgaat.

2. Hij heeft wel vertrouwen in het oppercommando wanneer het een „coalitie” van nationale legers betreft doch wantrouwt dit commando inzake een „Europees” leger. Ik kan niet aannemen dat het commando een land zijn troepen zou weigeren indien het verzoek daartoe gerechtvaardigd is. Door de nauwe verbinding is de veiligheid van de één ook de veiligheid van de ander.

3. „Ons wacht dan waarschijnlijk een smerig baantje”, zegt Dr. V.; kan hij zich dan voorstellen dat in een ev., zonder twijfel totale, derde wereldoorlog, de Nederlandse soldaat er ellendig aan toe is en de Fransen of Italianen op rozen zitten?

4. De wereldsituatie stelt ons voor de keus: persoonlijke vrijheid of geestelijke slavernij. Nederlanders en andere West-Europeanen hebben de vrijheid gekozen en wensen al hun krachten samen te bundelen om die te beveiligen. Het is duidelijk dat een zo nauw mogelijke

bundeling een zo doelmatig mogelijke leiding kan verschaffen. De schrijver geeft m.i. de voorkeur aan een minder doelmatige leiding met een kleiner nationaal risico. Dit nationale risico is ons echter door de omstandigheden opgedrongen. Was in 1939 het criterium: wel of geen vrije Nederlander, thans geldt: wel of geen vrij mens. En het is voor deze vrijheid dat de Nederlanders waar en wanneer dit nodig mocht zijn, alles veil zullen hebben. Neen, wij kunnen niet geloven, dat het moreel van onze soldaten en officieren een probleem zal zijn. Wij strijden voor onze heiligste principes, een volgende oorlog zou voor allen een ware kruistocht betekenen. Deze wereldoorlog III (mèt Dr. V. zeggen wij: God verhoede het!) zal een strijd zijn van ideologie tegen ideologie, zo zelfs dat zeer waarschijnlijk tegen eigen landgenoten zal moeten worden opgetreden. Tenslotte het „houvast” aan het Huis van Oranje; is een strijd voor de persoonlijke vrijheid van overtuiging niet ten allen tijde een strijd van en voor het Huis van Oranje, dat zoveel helden telt in diezelfde strijd? Wij, Nederlanders, kunnen ons gelukkig prijzen een dergelijk Lichtend Baken te bezitten, Amerikanen en Fransen moeten dit missen. Als ooit een strijd ons „houvast” zal geven aan het Oranjehuis, dan is het een ev. derde wereldoorlog, de hoogste vrijheden zullen dan immers op het spel staan, of wij nu in Nederland, in België of in Frankrijk vechten. Het Europese Leger is (zij het helaas) het meest geëigende middel om zegevierend uit die strijd te treden.”

Mijn betoog in het 27 Februari-nummer komt er op neer, dat wij dus wel willen staan in een Nederlands leger (natuurlijk in Atlantisch verband, net zoals de Denen, de Noren en de Engelsen), onder H.M. onze Koningin, in de naam van God, van Oranje en Nederland, — maar niet onder een Mesjeu de Europese Commissaris, in de naam van **Das Neue Europa**, en wat de politiek van een bepaalde, niet erg Nederlandse soort nog meer hebben klaargemaakt.

De redactie van „Oud-Wapenbroeders” stuurde mij de verschillende reacties uit het Legioen toe en daaruit neem ik ter beantwoording de brief van J. S. uit Scheveningen.

Beste sobat, nummer 1 en je betoog over ons Oranjehuis zijn 100% goed, maar nummer 2, 3 en 4 gaan pardoes tegen 1 en 5 in.

Kijk, het enorme verschil tussen het Europese leger en de Atlantische samenwerking is, dat de Atlantische samenwerking (dat is dus ook de

samenwerking met de West-Europese landen) een gezonde, vanzelfsprekende militaire samenwerking is. Politiek en economie doen daarbij alleen mee voorzover dat voor de militaire zaken noodzakelijk is.

Maar het zgn. Europese leger is pure politiekdoenerij. Stel eens dat je gelijk had, en dat het Europese leger ook puur militair was, dan zouden we dus bijv. met Frankrijk en Italië op twee manieren militair gaan samenwerken, nl. ten eerste door de organisatie van de Atlantische defensie en ten tweede door de organisatie van het „Europees” leger. Maar met Engeland (waar we militair waarschijnlijk het nauwste mee te maken zullen hebben), werken we maar op één manier samen, nl. door de Atlantische defensieorganisatie. Je voelt wel, dat dat een bende zou worden.

Daarom wees bijv. ook de militaire deskundige van de Nw. Rott. Crt. er herhaaldelijk op, dat dit zg. Europese leger militair geen verster-

king, maar juist een verzwakking van de Westerse defensie zou zijn.

Waarom zijn ze er dan ooit aan begonnen, zal je nu zeggen.

Vraag dat maar aan de Franse minister Schuman; die zal je antwoorden, dat het Europese leger een groot revolutionair denkbeeld, een politiek ideaal, is, dat we moeten nastreven. Of vraag het aan de Amerikaanse politiek, die je in je oor zullen fluisteren, dat ze dat Europese leger nu eenmaal als trekpleister nodig hebben voor hun verkiezingscampagne voor het Amerikaanse publiek, dat in dit politieke Europese leger de beslissende stap ziet naar de **United States of Europe**, volgens het voorbeeld van de **United States of America**. De doorsnee Amerikaan wordt daardoor nu eenmaal geweldig in zijn nationale ijdelheid gestreeld.

Toe te geven aan het denkbeeld van het Europese leger wijst er op, dat er iets rammelt in onze morele defensie.

Je zegt: we vechten nu niet meer

om vrije Nederlanders, maar om vrije mensen te zijn. Maar wat is een mens? Zo'n mens is Nederlander of Duitser of Rus of Amerikaan. Zeker, een professor in de biologie kan je wel zeggen dat die allemaal tot het soort „mens” behoren, een soort van goed uitzijende chimpansé, maar je snapt wel dat een mens nog wel wat meer is. In de H. Schrift staat dat eens in de toekomst de mensen voor God zullen verschijnen, „uit alle natiën en volken”. Wij zullen daar dan staan als Nederlanders. Misschien als vrije Nederlanders en misschien als onderdrukte Nederlanders. En misschien is er een cynicus, die beweert dat wij

er misschien wel als bijv. Duitsers zullen staan (als bijv. ons land „vreedzaam” door Duitsland zou worden ingelijfd, en als sommigen dan uit pure vreedzaamheid een Duits burgerschap vroegen en kregen). Maar hoe je het ook draait of fantaseert, we zullen daar niet staan als internationalen, als mensheids-mensen.

Mensheids-mensen zijn er niet, het zijn spook-mensen, die alleen maar passen bij de ideologieën en de half-intellectuele politiekdoenerij. De mensen van de werkelijkheid hebben hun eigen nationaliteit, en zijn dan of vrij, of een nationale minderheid.

Jij bent een Nederlander, en wij

zijn het allemaal, en net zoals in 1939 zullen we er voor vechten om vrije Nederlanders te blijven. Vrije mensen, die er niet meer voor mogen of kunnen vechten om vrije Nederlanders, met hun eigen nationale onafhankelijkheid en hun eigen nationale roeping, te zijn, zijn geen vrije mensen meer, maar hebben een dood en zinloos leven.

Daarom, laat de politiciers van de Europese soort maar kletsen, en als ze er weer over beginnen, mompel dti dan maar bij jezelf, en houd daar door dik en door dun aan vast:

Ere zij God en leve 't vaderland!!

A. J. V.

Wij en de Werkloosheid

„Je voelt het weer dat het hier gaat om samen iets te bereiken en als we dit samen doen zal het ons met God's hulp, zeker gelukken.

En ik, en ik geloof velen met mij, willen wel werken voor een goed Nederland, alleen er is geen werk, tenminste geen werk als we daarginds hadden, zo'n duidelijk doel om de pelopors te bestrijden en het volk rust en veiligheid te geven.

Maar nu, waar ligt dat doel nu dan toch? Wat kunnen wij dan doen? Ge-loof me, geen patrouille zou lang of zwaar genoeg voor ons zijn, maar dit is veel moeilijker. Ik zelf ben bouwvakarbeider en er is 60 kilometer in de om-trek geen werk te vinden en reken maar dat ik alles heb afgezocht. Door de slapte in ons bedrijf zijn er ook zoveel nevenbedrijven die geen werk kunnen vinden of bieden. En of je nu je Vaderland gediend hebt of niet: werk is er niet en met elkaar gaan we naar de Sociale Zaken die ons moeten uitkeren. Zo wordt ons land straatarm en dit is een zotte verhouding. Dat klein beetje geest dat we nog hebben wordt op deze manier zo kapotgemaakt, dat de on-verschilligheid ons te pakken krijgt. Wij vechten er tegen dat het nooit zo ver komt, maar werkloosheid maakt je zo lusteloos en suf. Kunnen we dat nu niet met elkaar bestrijden, sobats?”

Tot zover onze vriend G. R., uit Assen, die ons daarbij verzocht, in „OVER DE SLOOT” een verzoek te doen of er iemand is, die hem als timmerman kan helpen aan vast of los werk, liefst in een timmerfabriek in het Noorden des lands. Zijn volledige naam en adres zijn bij ons bekend.

Wat ons in deze brief zo sterk treft, is de rustige en moedige taal, die elke toon van afbrekend gekanker mist. Ook al wéten wij, dat dit mo-reel en deze geest in ons Legioen heersen, — maakt het ons telkens op-nieuw trots en warm.

Er is nog méér. In ons vorig num-mer stond het artikel „Wij en de werkloosheid”, als antwoord op de wanhopige soerat van een werkloze makker. Binnen de drie dagen nadat het nummer de deur uit was, ontving de redactie drie aanbiedingen voor hem, enkele dagen later volgden er nog twee, die wij echter om bepaalde omstandigheden, die straks duidelijk zullen worden, voorlopig aanhielden. Waarmee we alleen maar, nógmaals

met trots en warmte, willen wijzen op die sterke geest van saamhorig-heid, die ons bindt en leiden zal.

Mensen, en dan hebben we het navolgende, in het bijzonder bestemd voor de werklozen onder ons en de werkgevers.

Er is door iemand onzer een groots plan bedacht en uitgewerkt om als Legioen het werkloosheidsvraagstuk, bijzonderlijk en in de allereerste plaats in de eigen kring, te bestrij-den. Dit plan is bekeken en afgewo-gen door terzakekundigen en gezond bevonden, waardoor we er met spoed aan beginnen kunnen.

Hiervoor is in de eerste plaats no-dig, dat ons secretariaat de beschik-king krijgt over de persoonlijke ge-gevens van alle werkloze sobats in het Legioen. Er is een lijst ontwor-pen, die zij alleen maar hebben in te vullen en deze lijst is te verkrijgen wanneer je er om geschreven hebt naar ons secretariaat, p/a Schelpen-kade 31 te Leiden. In je eerste aan-vraag hoeft je dus verder niets te

schrijven van je omstandigheden, dat regelt zichzelf helemaal in die lijsten. Door bijzondere omstandigheden moe-ten wij bij die lijsten ook verzoeken om een pasfoto, zodat je je daarop kunt voorbereiden. Wil je dan ook bij je aanvraag een postzegel van tien cent insluiten, want een en ander wordt door een particulier geregeld en die kunnen we niet voor de porti-kosten laten opdraaien.

Voorts worden de werkgevers on-der ons verzocht, ons secretariaat eveneens in te lichten omtrent de aard van hun bedrijf en, in voorko-mende gevallen (die wij hun en ons-zelf zeer toewensen), een opgave te verstrekken van benodigd personeel.

Wij kunnen tot onze spijt nu nog niet het gehele plan ontvouwen. Dit is geheel afhankelijk van de omstan-digheden, maar we kunnen wel de verzekering geven dat het Legioen alles zal doen wat mogelijk is, om zo spoedig en effectief mogelijk, de werkloosheid in eigen kring te be-strijden.

de geest

„Wij willen ons ertoe zetten onszelf geestelijk op te bouwen en onze kinderen, elkeen naar eigen overtuiging, opdat wij als volk de moeilijkheden, die wij op onzen weg zullen ondervinden, te boven kunnen komen. Immers, wij willen trachten voortrekkers en baanbrekers te zijn voor den nieuwen tijd, die vóór ons ligt.”

H.M. Koningin Wilhelmina
28 Juni 1945

„Tot op de huidige dag zijn Burgers en Dichters elkaars antipoden geweest, en het ziet er niet naar uit dat daar ooit verandering in komen zal. Gezien Uw streven kan er niet de minste twijfel bestaan over de vraag tot welke groep U behoort. Dit houdt van mijn kant geen critiek in, doch is enkel het constateren van een feit. Met Uw commentaar nu bij het in het laatst verschenen nummer van Uw orgaan afgedrukte vers, lijkt het mij dat U zich op de verkeerde weg bevindt. U werpt zich niet alleen op als LITTERAIR CRITICUS, doch tevens als MORALIST. Immers hekelt U en de 'strekking' van het vers, als men wil: prulvers, en de ('40-jarige') schrijver er van. Ook al zou U bevoegd zijn om lit. uitingen op hun aesthetische waarden te toetsen, behoren ze niet in Uw blad thuis. Wat Uw critiek als moralist aangaat moet de vraag gesteld worden, wat U eigenlijk bedoelt. Er zijn zelfs geen termen voor Uw critiek aanwezig! Het vers is niet staatsgevaarlijk, evenmin tast het de goede zeden aan. Ook al wil ik niet gerekend worden tot hen die bovenstaand vers kunnen appreciëren, verdient het toch aanbeveling hen te laten, die aan dergelijk geschrijf hun genoegen beleven.”

Het fragment hierboven nemen wij over uit een brief, die de redactie ontving van de heer W. G. Snoei, uit Rotterdam.. Dit fragment becommentarieert de wijze, waarop wij het schrijven van een zekere heer Ravensteyn (dat wij op diens eigen, nadrukkelijk verzoek in ons orgaan publiceerden, compleet met alle gekwetste gevoelens en verwijten omdat wij de geest in ons volk als „rot” kwalificeerden) beantwoordden. Omdat wij ongeveer tegelijkertijd met de brief van de heer Ravensteyn een gedichtenbundel in handen kregen waar wij, met de hand op het hart, van schrokken, temeer waar wij door de heer Ravensteyn zelf werden uitgenodigd om de moderne dichtkunst eens te bezien ten bewijze, dat het heus met die geest in ons land nog niet zo beroerd was, — hebben wij één dier gedichten overgenomen onder de brief van de heer Ravensteyn: Het heette „Jossie” en begon als volgt:

„Jossie lief Jossie. Klein Jossie. Goed Jossie.

Goed lijf Jossie. Goed zicht. Goed ziel, denk.

Weet niet goed ziel Jossie. Ken niet goed ziel Jossie,

Ziel Jossie. Goed Jossie is goed ziel Jossie misschien”, enz.

Wij hebben dit gedicht tevens gepubliceerd omdat in de aanbeveling van de bundel („atonaal”) te lezen stond dat „de uitgave van deze bloemlezing onder andere omstandigheden beschouwd zou kunnen worden als de eerste manifestatie van een poëtische herleving, die belangrijker zal blijken te zijn voor de nederlandse letterkunde dan die der Tachtigers.”

Kijk, meneer Snoei, eerst moet ons iets van het hart, voor wij uw critiek beantwoorden. Wij begrijpen niet hoe U ons „Burger”-schap (want U bedoelt ons toch als zodanig te kwalificeren?) kunt destilleren uit ons streven. Ons streven is dat van alle goedwillende Nederlanders, ongeacht zij Dichters of Burgers zijn. We zijn dus bang, dat hier óf een denkfout,

óf een verwarring bij U aanleiding geeft tot deze gedachtenassociatie.

Voorts hebben wij ons niet het recht aangematigd om als litterair criticus noch als moralist op te werpen. Dat wij de strekking uit het gedicht „Jossie” zouden hebben geheld, moeten wij pertinent tegenspreken, want op ons erewoord, wij hebben er geen strekking in kunnen vinden, ook al hebben wij dit gedicht wel tienmaal over- en voorgelezen. En wat de schrijver ervan betreft, onze „hekeling” manifesteerde zich op geen andere wijze dan de vermelding van zijn leeftijd (40 jaar), teneinde onze lezers aan hun twijfel te ontrukken dat dit gedicht werkelijk serieus is. Voorts schrijft U, dat er geen termen aanwezig zijn voor onze critiek; maar beste meneer Snoei, we hebben de critiek aan onze eigen lezers overgelaten en dat was erg genoeg, want we hebben van de reactie een week lang nachtmerries overgehouden. Waar zijn we aan begonnen?

Tot zover ons antwoord.

En omdat er dus klaarblijkelijk tóch over nagedacht en gepraat en geschreven moet worden, zullen we op het thema voortgaan.

Wij bestrijden de verworping van de geest. Op elk gebied. Telkens opnieuw wordt er in artikels op aangedrongen, dat wij ons niet moeten laten leven, dat wij geen massa-mens moeten worden, maar intèns-levende individuen met alle zintuigen, de ziel en het hart open voor het Leven.

Wij moeten derhalve ook erkennen, dat wij ietwat vreemd, beduusd en geïrriteerd staan tegenover de manifestatie van nieuwe stromingen, die de mens meesleuren in een roesende draaikolk, hem misvormend óf tot een instinctief naakt wezen óf tot een massa-product, dat leeft, „denkt” en handelt naar het voorbeeld van de andere producten om hem heen.

Het is nog niet eens zo lang geleden, meneer Snoei, dat in een kunstzaak op het Rokin in Amsterdam allerlei wonderlijk- en onbegrijpelijk-

beschilde stukken linnen hingen met titels daaronder. Het geheel was dermate bizar, dat het onze nieuwsgierigheid prikkelde en wij er binnen gingen. We werden ontvangen door een jonge man met lang haar en op sandalen. Hij bracht ons rond en kreeg klaarblijkelijk medelijden met onze simpele geesten, die als verdwaald buiten de kudde ronddoelden, want hij gaf zich bloot: toen wij hem naar de betekenis van de teksten (of titels, zo U wilt) vroegen, haalde hij superieur glimlachend de schouders op en antwoordde: „Ach, de mensen willen nou eenmaal dat er iets onder staat, ervan begrijpen doen ze toch niets!”

En kijk, meneer Snoei, in 'n land dat zich permitteerde een Han van Meegeren als een bedrieger af te schrijven en te begraven, kunnen wij practijken als boven omschreven, alleen maar als bewuste verlakkerij kwalificeren.

Accoord, direct toegegeven, dat dit bestaanbaar is omdat „de mensen” er in tippelen; het is juist ook ons bewijs, dat de kudde-geest hiertoe de gelegenheid biedt. Het zijn dus niet die schilderijen (want dat waren het, voorwaar!) die wij becritiseerden, maar die botheid van de uitgebluste geest, die zich alles maar laat aanleunen.

Ditzelfde wensden wij b.v. op te merken over de beruchte tentoonstelling „Experimentele Kunst”, die destijds notabene in het Stedelijk Museum te Amsterdam werd gehouden. Waar getolereerd werd, dat gedichten van Herman Gorter, Guido Gezelle en dergelijke Meesters met afschuwelijke, afdoende strepen er door heen hingen, met verwijzingen naar producten als U vinden kunt in de bundel „atonaal” (waaruit wij „Josie” overnamen) als zijnde de „richting”, waar het met onze cultuur naar toe moet.

Er wordt tegenwoordig zoveel geschermd met 't begrip existensialisme. Existensialisme in de levenshouding, in de kunst, enz. In het woordenboek vinden wij daarvoor: „wijsgerige richting, die de kenbaarheid der, of zelfs de werkelijkheid van enige essentie ontkent (het leven is doelloos) en daarom haar onderzoek tot de existentie (het duidelijk bestaande) beperkt”. Eenvoudiger uitgeduid, naar de levenshouding der bedrivers van die nieuwe richting: het wordt aangepakt als de filosofische verantwoording voor de ontwaarding van alle goede en schone zaken die in de tuin van het menschenleven te rapen zijn, omdat in de werkelijke kunst (hetzij de levens- dan wel de schilder-, dicht- of muziekkunst) niet geslaagd is door onvermogenheid van bezie-

De „Vereniging ter bevordering van de belangen des boekhandels” heeft de goede gewoonte, ter gelegenheid van de jaarlijkse boekenweek een bundel proza of poëzie in tienduizenden exemplaren tegen lage prijs ter beschikking te stellen. Wij kregen de bundel van de Boekenweek 1952 in handen. Het heet DE SPEELSE MUZE, oude en nieuwe gedichten, bijeengebracht door Jaap Romijn en heeft tot doel, naar ons is medegedeeld, bijzonderlijk de jeugd meer waardering bij te brengen voor de poëzie. Uit deze bundel nemen wij over:

Théâtre des Puces

Weggelopen is de vloer Amalia.
hoort dit onder advertenties
of onder theatraal?
't is te hopen,
met uw permittenties,
dat de vloer Amalia,
die zoo schoon op bloemenamen rijmt
(dahlia
en azalia),
weer ten spoedigste is gelijmd,
daarom zet men een belooning,
een bekroning,
op het kopje van Amalia.

Halbo C. Kool

ling of gave, welke onontbeerlijk is voor het scheppen van wezenlijke kunst.

Deze nieuwe „stijl” past wonderbaarlijk wel in de huidige maatschappij, die gevormd is door de oorlogs-demoralisatie, de onverschilligheid van de desillusie en de dufheid van het sociaal-verzekerde leven. De Sartre, „geestelijke vader” van het existensialisme in Parijs, wist waarmee hij begon; het einde heeft hij niet voorzien: het is uitgelopen op nachtkroegen voor onvolwassenen, waar de zedelijke en moraal-normen bij kinderen gemorfineerd worden tot de ontstellendste excessen.

Wij willen dit onze jongeren besparen, opdat zij niet zullen toegroeien naar zo'n krankzinnige wereld als waarin wij nu leven. Deze jeugd van ons heeft het waarlijk al moeilijk genoeg, om nog met een dergelijke, ge-

vaarlijke levens-„stijl” te worden opgescheept. Het absolute nihilisme, doorwroetende ontwaarding op elk gebied heeft de basis van ons menschenbestaan al te zeer aangetast en wij zullen ons keren tegen alle verdere bedreigingen van welke aard dan ook.

Er is o.i. nog slechts één uitweg om de totale chaos te ontlopen en dat is de genezing en het gezond houden van de Geest, de Goddelijke vonk die in elke Mens is. Die vonk kwijnt thans weg; niet alleen in ons volk, maar in heel West-Europa, overal elders in de wereld, om plaats te maken voor de ijsskoude stroom van het materialisme en het nihilisme, die alles in ons blust en ons eenzaam en ongelukkig achterlaat.

Indische Nederlander, AWAS!

WIJ schreven reeds, dat de Partij van de Arbeid op niet al te charmante wijze benaderingspogingen vericht bij de Indische Nederlanders, deze berooide, verbitterde en ontheemde groep, die thans als de levende getuigenissen van het fatale Indonesië-beleid (grotendeels bedreven door diezelfde partij) in Nederland verblijft.

Wij wezen daarbij op het pamflet, dat de Indische Nederlanders, die in Den Haag een eigen woning toegewezen krijgen, ontvangen. Blijkens de hierbij gepubliceerde brief, heeft de heer Evert Vermeer door zijn rode bril dit bericht gelezen en klaarblijkelijk geconcludeerd, dat een en ander uit het verband is gelicht. Dit is onjuist; wij hebben slechts het eerste deel van de tekst overgenomen; indien het de heer Vermeer interesseert, laten wij hieronder de rest volgen, het overlatende aan onze lezers wat zij er van denken.

Het eerste stuk was dus een warm welkom aan de familie in het nieuwe huis, besluitende met: „U zult het met ons eens zijn, dat het beleid van de tegenwoordige P.v.d.A.-Minister van Wederopbouw en Volkshuisvesting goede vruchten afwerpt.”

Het pamflet vervolgt dan aldus:

„WEET U . . . dat ook in deze wijk een Afdeling van de Partij van de Arbeid bestaat, waarvan het secretariaat is gevestigd: enz. Is u reeds lid, doch heeft men u nog niet naar onze Afdeling overgeschreven, dan zorgt onze secretaris daar alsnog gaarne voor. U kunt ook volstaan, met de achterzijde van dit formulier in te vullen en dit bij de secretaris te bezorgen. Wij danken u bij voorbaat voor uw medewerking en verblijven, met vriendelijke groeten,

Het bestuur.”

Intussen is de aandacht van de Indische Nederlanders in brede kring op onze artikels „INDISCHE NEDERLANDERS, AWAS!” gevestigd. Wij kregen van één hunner, een vooraanstaande man in de groep, een gestencild schrijven toegestuurd, dat hij (en met hem andere „voormannen”) ontvingen van het Comité van Actie Nederlanders uit Indonesië van de Partij van de Arbeid, welk comité, blijkens de namen onder het

schrijven, bestaat uit Prof. Mr. K. L. J. Enthoven, W. H. Lichtveld, D. Jansens en J. F. van der Lee. De brief luidde als volgt:

„De Indische Nederlanders, die de voorkeur hebben gegeven aan het behoud van de Nederlandse nationa-

politieke leven in ons land, etc.”

Wij lazzen ergens: „een lugubere grap die zij zelfs als galgenhumor niet kan appreciëren; galg, in dit geval niet voor de P.v.d.A., maar voor de Indische Nederlanders.”

Het onzedelijke is, dat toen het Legioen werd opgericht, de partijbladen van de P.v.d.A. in koor hun onvriendelijke stemmen opzetten vanwege 't deelnemen aan de politiek van ex-soldaten, terwijl hier juist de Indische Nederlanders „verzocht” wordt, aan politiek te doen „opdat zij zich hier in Nederland volledig thuis zullen gevoelen.” Licht het wellicht in de bedoeling van de P.v.d.A., dat de ex-soldaten zich maar niet volledig thuis hoeven te gevoelen in Nederland?

Voorwaar, de P.v.d.A. had het spel effectiever en sluer moeten spelen, dan een Prof. Enthoven als voorzitter aan te stellen van haar Comité Actie Nederlanders uit Indonesië. Naar ons is medegedeeld is de heer Enthoven de man geweest, die na de oorlog voorstelde, dat de Indo-Europeaan maar „warga negara” moest worden!

Hoe het ook zij, wij zijn door al deze kwetsende zaken er wel toe gedwongen, een duidelijk standpunt in te nemen. Nogmaals, het wil er bij ons niet in, dat een volkomen intègere politieke partij, die over een „gezond” programma beschikt en die in de afgelopen vier jaren ook naar eer, overtuiging en geweten zich aan de principes van dat programma heeft gehouden, toevlucht moet zoeken tot minderwaardige wervingscampagnes. En wij worden inderdaad helemaal „pedis”, wanneer dit geschiedt

ten aanzien van een groep, die het waarempel al moeilijk genoeg heeft en dermate a-politiek is, dat ze met open ogen zich laat bedotten en leiden in het moeras.

Boven-gepubliceerde schrifturen van de Partij van de Arbeid onderstrepen zelf onze ernstige waarschuwing:

**INDISCHE NEDERLANDERS,
AWAS!!**

* *
*

Aan de Heer E. VERMEER,

p/a V.A.R.A., Hilversum

Scheveningen, 26 Maart 1952

Geachte Heer,

De bewoners van de nieuwe wijk „Morgenstond” te Den Haag ontvingen een pamflet, waarin zij welkom werden geheten in hun nieuwe woning, welke dan één van de goede resultaten zou zijn van de woningpolitiek van de P.v.d.A.-minister In 't Veld. In het midden gelaten de vraag of dit pamflet zinsneden bevat, welke uit haar verband zijn gerukt of wellicht geheel een vervalsing is, zoals door U in Uw rubriek „Op de korrel” werd verondersteld, neem ik de vrijheid U naar aanleiding van een artikel uit „Oud-Wapenbroeders” van 15 Maart 1952 deze brief te schrijven.

In dit artikel lees ik, dat Minister In 't Veld in Mei 1951 heeft verklaard, dat aan alle woningbehoefte in 1965 zou zijn voldaan, waarbij hij hoopte op een jaarlijkse productie van 45.000 woningen. Eveneens volgens dit artikel is door deskundigen berekend, dat bij een jaarlijkse productie van 60.000 woningen de woningnood in 1985 pas is opgeheven. Immers, er trouwen per jaar ongeveer 90.000 paartjes en bij een productie van 45.000 woningen hollen we dus achteruit. U zult het met me eens zijn, dat wanneer Minister In 't Veld zegt, dat de woningnood in 1965 is opgeheven, ook alle getrouwde paren zonder kinderen denken dan een eigen huis te bezitten. Wanneer dit niet het geval is, lijkt 't me dat deze P.v.d.A.-Minister een bedriegelijke voorstelling van zaken heeft gegeven, welke inderdaad wel eens zijn oorsprong zou kunnen hebben in politieke zoethouding met het oog op de verkiezingen.

Het betreffende artikel sluit ik hierbij in en ik verzoek U beleefd in Uw radiatorrubriek aan mij en andere luisteraars duidelijk te willen maken, wie er nu een verkeerde voorstelling van zaken geeft: Minister In 't Veld of Mr. T. Q. Dekker uit Oud-Wapenbroeders.

Hoogachtend,
w.g. J. Bakker

liteit en zich in Nederland gevestigd hebben vertrouwen erop, dat zij als volwaardige leden van de Nederlandse gemeenschap beschouwd worden. Zij verwachten — en ons inziens terecht — dat de verplichtingen van de gemeenschap tegenover Nederlanders ook te hunnen aanzien onverkort worden gehonoreerd. Een groot deel van deze groep verkeert in moeilijke omstandigheden. Er is nog heel wat nodig vóór zij zich hier in Nederland volledig zullen thuis gevoelen. Maar om dit te bereiken dienen zij ook deel te nemen aan het